Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0001-5

Ef, 8

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0002-1

Matthias Brodtman
m iure possidat

Matthias Brodtman
me

Mala mali malo mala
contulit oia
mundo

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0003-6

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0004-2

GEORGII FABRICII CHEMNICENSIS

Cb 1847

EPITOMES PROSODIAE ET ELEGANTIARVM POETICArum Liber, additis exemplis.

LIPSIAE.

CVM PRIVILEGIO.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0005-7

GEORGIVS FABRICIVS CHEMNICENSIS, GEORGIO Treptæ, ſororis filio, S. D.

ACcipe Trepta puer, quæ nunc tibi munera dantur
Parua, ſed à ſtudijs non aliena tuis.
Nam quia Pierias aſſuetus es ire per artes,
Addere noſtra aliquam cura laborat opem;
Vt tibi Daphnea cingantur tempora fronde,
Ambiat & tenerum digna corona caput.
Inprimis pulchro pietatis amore traharis,
Proxima ſit, veri mens ſtudioſa, comes.
Hinc eat in dulces amor obſequiumq; parentes,
Et latus indomitus cingat vtrumq; labor.
Cernimus vt nullos humana induſtria fructus
Edat, cœleſtem ni Deus addat opem.
Pœnarum fruſtra quoq; vincula dura coërcent,
Quem timor & cultus non regit ipſe Dei.
At cuius fallax effundit friuola lingua.
Et candore carent pectora, verba fide:
Sit procul à ſacris Muſarum fontibus: arcet
Delius à templis corda prophana Deus.
Theſpiades Phœbo mentes auremq; puellæ
Præbent, & lateri turba fidelis adeſt,
Seu ſuper vmbriferi conſcenderit ardua Cynthi,
Siue Palatinum malit adire iugum:

Paruula turba ſuo ſic hæreat vſq; magiſtro,
Aonias facti laude ſecuta deas:
Atq; pias illi patiens accommodet aures,
Quâ licet, & cari more parentis amet.
Vt vitam Deus, & tribuunt alimenta parentes,
Sic morum curam ſancte magiſter habes.
Prætulit Aeäcidæ, dantem ſibi plectra lyramq;,
Hectoris occiſor non malè Phylliriden.
Pellæus iuuenis ſe faſſus multa Philippo,
Sed debere tuo plura Stagira ſeni.
Quid Chæroneo non aßignauit honoris,
Romani princeps Optimus imperij?
Hæc tu cùm docti diſcas ex ore SIBERI,
Admonitu ceſſet littera noſtra ſuo.
Vt cœptos autem peragas cum laude labores,
Néue tuum in ſtudijs quid remoretur iter:
Offero Pïëridum flores quos legimus hortis,
Vnde benigna tui rura colantur agri.
Inde tuos quotquot ſumes ſcripturus ad vſus,
Tot te purpureas carpere crede roſas.
Caſtaliæ pleno manant hinc flumine lymphæ,
Quales Pegaſei pes fodit acer equi.
Sulmo miniſtrat aquas, Clarijs vberrimus vndis,
Clitumnusq; ſuas addit, & Almo ſuas.
Hinc & in Albiacum deduco fluenta Lyceum,
Hîc vbi Mauricij ſtat ſchola celſa Ducis.
Sed dum commiſſæ conor prodeſſe iuuentæ,
Cura ſubit ſtudij pectora noſtra tui.
Communemq; alijs, vni tibi dono libellum,

Augu-

Augurij exoptans ſint rata vota mei.
Perge vias cœptas celeri modò carpere greſſu
Nec leuis egregiæ deſere laudis iter,
Succurratq́ tibi, diſcendo ferre labores,
Haud ſignum fallax indolis eſſe bonæ.
Cura laborq́ ardens generoſæ propria menti,
Degeneres animos, ocia tarda probant.
Stamina cum poſuit, tum concutit Aegida Pallas,
Oſtentans fortes vtraq́ ad arma manus.
Templa etiam Alcides habuit communia Muſis,
Virgineaq́ ſtetit bellicus æde Deus:
Nam ſudore omnis ſtudiorum fama paratur,
Et iuuat aſſiduus numina caſta labor.
Si cupis ipſorum per laudes ire deorum,
En labor, & virtus ſternit ad aſtra viam.

GEORGII FABRICII CHEMNICENSIS DE PROSODIA Epitome.

OMNES ſyllabæ aut primæ ſunt, aut mediæ, aut vltimæ. eæq; vel longæ, vel breues vel ambiguæ. Harum omnium quantitas cum in genere cognoſcitur, tum etiam cognoſcitur in ſpecie.

- In genere
  - Omnium
    - Poſitione
    - Diphthongo
    - Regula
    - Exemplo
  - Primæ ac mediæ.
    - Vocali ante vocalem
    - Deriuatione.
- In ſpecie
  - Primæ
    - Præpoſitione.
    - Compoſitione.
  - Mediæ
    - Accentu
    - Diminutione.
  - Vltimæ, terminatione.
    - Vocalis aut
    - Conſonantis.

DE SYLLABARVM QVANTITATE IN GENERE.

DE OMNIBVS SYLLABIS.

QVantitas ſyllabarum omnium in genere cognoſcitur modis quatuor.

I. POSITIONE.

qua ſyllaba producitur. Poſitio autem fit,

I. Aut reuera, cum in eadem dictione vel in diuerſis duæ pluresúe conſonantes, aut vna geminata vocalem conſequitur, vt:

Carmen, Ineptus, Sapiens,
Annus, Capillus.

II. Aut facultate, cum è duplicibus aliqua ſequitur, vel I litera inter duas vocales ponitur, vt:

Axis, Alexander, Felix.
Gaza, Obryzum,
Laius Pompeius, Harpyia.

II DIPHTHONGO.

qua eodem modo ſyllaba producitur, vt:

Aula, Eurus
Aeuum, Cœlum.

III. REGVLA.

qua ſyllaba & produci poteſt & corripi.

Regulæ autem vſitatiſsimæ numerantur fere huiuſmodi.

I. Contractio longam efficit ſyllabam, vt: *Nil*, pro *Nihil.*
Di, pro *Dij.*
Mi, pro *Mihi.*
Quis, pro *Quibus.*

II. Monoſyllaba ferè producuntur, vt: *Par, Mas, Ver, Lis, Bos, Sol, Fur, Sus.*
Item: *Do, Sto, Flo, Dic, Duc.*
Item: *Ne, Non, Cur, Sic, En, Sin, Quin.*
Excipiuntur *Mel, Fel.*
Item: *Fit, Scit.*
Item: *Bis, Ter, An,* & quædam alia, de quibus in vltimis ſyllabis plura.

III. Præterita duarum ſyllabarum priorem producunt, vt: *Veni, Vidi, Vici.*
Excipiuntur ſex: *Dedi, Steti, Scidi, Fidi, Bibi, Tuli.*

IIII. Præterea principium geminantia, primam habent correptam, vt: *Cecidi, Didici, Momordi, Cucurri.*

V. Supina duarum ſyllabarum producuntur. Excipiuntur nomen: *Datum, ratum, ſatum, citum, itum, litum, quitum, ſitum, rutum.*

VI. Tempora verborum, præſentis & præteriti, de quibus formantur, etiam in reliquis temporibus ac modis ſequuntur quantitatem, vt *Lego* in ijs quæ ab Indicatiuo præſenti veniunt, corripitur, *Legebam, Legam, Lege, Legito, Legerem, Legere.* In ijs quæ à præterito, producitur, *Legi, Legeram, Legiſſem, Legerim, Legero, Legiſſe.*

IIII. EXEMPLO.

quo ſyllaba anceps eſt, corripi enim & produci poteſt. Eo vtimur, cum reliquis deſtituti ſumus, & exempla cum lectione, tum exercitatione comparantur. Crebrò igitur ſcribendum, & multa optimorum Poëtarum carmina memoriæ mandanda ſunt.

DE PRIMA AC MEDIA SYLLABA in genere.

HACTENVS de ſyllabis omnib. in vniuerſum, nunc de prima tantùm ac media quæ præter eas rationes, quas modò enumeraui, duabus alijs dignoſcuntur.

I. VOCALI ANTE VOCALEM.

qua plerunq; ſyllaba corripitur, vt: *Priamus, Ita*

mus, Italia, Filius, Ianua, Seruitium, Puella.

Hoc mutatur interdum.

I. Imitatione Græcorum,

Laërtes, *Menelaus.*
Medea, *Briſeis.*
Pierus, *Io.*

II. Conſuetudine Latinorum, vt in genitiuis & datiuis quintæ, *Diei, Speciei,* & in genitiuis pronominum: *Nullius, Vnius, Illius, ipſius.*

& in verbo *Fio, Fiam, Fiebam.*

II. DERIVATIONE.

qua ſyllaba vtranq; quantitatem recipit. Qualis enim quantitas originis, talis item eius, quod inde deſcendit. Vt, *Iocari* primam habet breuem, venit enim à nomine *Iocus.* Tibullus,

Difficile eſt triſti fingere mente iocum.

Oratio primam longam, quia deducitur à verbo *Oro.* Virgilius,

Stabant orantes primi tranſmittere curſum.

DE SYLLABARVM QVANTITATE in ſpecie.

DE PRIMA SYLLABA.

Prima ſyllaba ſeparatim dupliciter cognoſcitur.

I. PRAE-

I. PRAEPOSITIONE.

Harum aliæ in compoſitione.

I. Breues, vt:

AB	*Abeo.*
AD	*Adeo.*
IN	*Ineo.*
OB	*Obeo.*
PER	*Pereo.*
SVB	*Subeo.* & inſeparabilis
RE	*Redeo.*

II. Longæ, vt:

A	*Amitto.*
E	*Emitto.*
DE	*Demitto.*
O	*Omitto.*
PRO	*Promitto.* & inſeparabiles.
DI	*Dirigo.*
CO	*Copulo.*
SE	*Separo.*
TRA	*Traijcio.*

II. COMPOSITIONE.

quæ ſyllabarum correptiones & moras ipſo ſignificat accentu.

Voro	*Deuoro.*
Grauis	*Pergrauis.*
Bene	*Perbene*, penultima breui.

Pono

Pono	*Depono.*
Durus.	*Prædurus.*
Primum	*Apprime*, penultima longa.

DE MEDIA SYLLABA.

Media ſyllaba ſpeciatim etiam cognoſcitur dupliciter.

I. ACCENTV.

quo ſyllaba modò longa, modò breuis. Hic adhibetur, in nulla alia ſyllaba quàm in penultima, quæ vel corripitur vel producitur, vt:

Scribere	*Amare*
Dominus	*Amicus.*

II. DIMINVTIONE.

qua ſyllaba indifferens eſt, & quantitatis vtriuſque particeps. Eſt autem diminutio detractio, cum de fine dictionis vna atq; altera pluresúe ſyllabæ demuntur, & ex eo quod reliquum eſt, elicitur quantitas. Fieri hoc nequit, niſi in dictionib. quatuor aut plurium ſyllabarum. Tibul.

Pïëridas pueri, doctos & amate Poëtas.

In nomine *Pïëridas*, abiecta vltima ſyllaba, manet *Pïëri*, vndè antepenultimam intelligimus eſſe breuem. Item: *Sceleratiſ-*

ſime

ſime, Si ſcire voles, Le, quanta ſit, tolle ſyllabas finales tres: Ra, quanta, aufer duas, & hanc produci, illam corripi, ex ipſo deprehendes accentu.

DE VLTIMA SYLLABA.

Vltimæ ſyllabæ iudicantur, ſpeciatim ex terminatione vel vocalium, vel conſonantium, quarum etiam diuerſa & multiplex eſt in quantitate variatio.

I. TERMINATIO VOCALIS.

A.

A producuntur.

Nominatiui, Accuſatiui, Vocatiui, cuiuſcunque generis, declinationis, numeri, corripiuntur, vt:

Poëta *Muſa.*
Indigena *Dogma.*
Scamna *Bactra.*

Ablatiuus primæ declinationis producitur. *Ita*, *Quia*, corripiuntur.

E.

E corripiuntur.

Ablatiuus quintæ ꝓducitur, vt: *Die*, *Specie*
Imperatiuus ſecundæ producitur, vt: *Doce*

Ab ad-

Ad adiectiuis deriuata aduerbia producuntur, præter *Bene & male.*

Coniunctiones encliticæ *Que, Ne, Ve,* breues ſunt, quibus additur, T E in compoſitione.

I.

I producuntur.

Niſi, quaſi, corripiuntur.

Mihi, Tibi, Sibi. Item: *Vbi, & Ibi* cum compoſitis ſunt communia.

O.

O communia fere ſunt.

Datiuus & Ablatiuus ſecundæ declinationis producuntur.

Aduerbia in O producuntur, exceptis *Modo & Cito,* quæ habentur communia.

V.

V producuntur omnia.

II. TERMINATIO CONSONANTIS.

B.

B corripiuntur, vt: *Ab, Ob, Sub.*

C.

C producuntur, excipe *Nec, Donec.*

D. cor-

D.

D corripiuntur, vt: *Ad, Sed, Quid, Quod.*

L.

L corripiuntur, excipe *Sol.*

N.

N corripiuntur.

R.

R corripiuntur.

Par cum compoſitis producitur, vt: *Diſpar, compar.*

AS.

AS producuntur omnia.

ES.

ES producuntur.

Genitiuis creſcentia nomina corripiuntur, vt: *Miles, Seges, Hebes.*

Excipe *Abies, Aries, Paries,* & *Pes*, cum compoſitis, vno ex ijſdem rurſus excepto, quod eſt *Præpes.*

Es à verbo *Sum*, cum compoſitis corripitur: ab *Edo* producitur. *Penes* Præpoſitio breuis eſt.

IS.

IS corripiuntur.

Datiuus & Ablatiuus plurales in IS producuntur.

Secun-

Secunda perſona præſentis quartæ coniugationis eſt longa. Ouidius:

Quid valeam neſcis, & te mea robora fallunt.

Longa etiam ſunt, *Sis, Vis, Velis, Poßis.*

OS.

O S producuntur.

Excipe *Os Oßis, Compos, Impos.*

VS.

V S corripiuntur.

Fœminina genitiuis creſcentia producuntur, vt: *Salus, Salutis. Tellus, Telluris. Incus, Incutis.*

Genitiuus ſingularis, & caſus plurales in Vs quartæ, ſunt longi.

T.

T corripiuntur.

ELEGANTIARVM POETICARVM EX OVIdio, Tibullo, Propertio

Liber vnus.

CAPITA.

LITERARVM
Carmen ſcribere
Redire cum literis in gratiam
Docere artes
Celebrari
Animum attendere
Animo reputare
Animo tenere
Audire Loqui
Alloqui
Loqui per ſigna
Loqui inſolenter
Iurgari vel litigare
Reſpondere
Repetere verba
Tacere
In lucem proferre
Minari
Conuiciari
Criminibus inſimulare
Queri Metuere
Metum Abijcere
Curis confici
Curas abijcere
Sperare
Gaudere
Lugere
Luctum leuare
Ingemiſcere
Lacrimare
Lacrimas ſiſtere
Mouere lacrimas
Plangere, & eius ſynonyma
Solari
Ferre æquo animo
Iraſci
Ad iram concitare
Iram deponere
Iræ moderari
Virgo
Vxor

Amor,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0022-2

Amor, & amare
Amore incendere
Amore incendi
Amori reſiſtere
Amandi variæ elocutiones
Matrimonium
Matrimonium promittere
Matrimonium inire
Matrimonij fidem fallere
Matrimoniū odiſſe
Viriles contactus fugere
Eunuchum facere
Amplecti
Blandiri Oſculari
Appellare aliquam
Vim parare
Vim pati
Vitium offerre
Venire in eundem thalamum
Grauidam eſſe
Parere
Parere gemellos
Partum medicamētis abigere, vel necare

Naſci
Genus ducere
Nomen imponere
Dare mammam
Vbera trahere
Viuere
Ab in eunte ætate
Aetatem exigere
Aetatem renouare, vel extendere
Mori Mortuus
Claudere oculos
In alicuius manibus
Iuſta facere (mori
Sepelire
A mortuis excitare
Caput efferre
Oculos tollere
Oculos demittere
Aſpicere
Tegere vultum
In officio eſſe
Ociosum eſſe
Laborare
Coquere
Menſas extruere
Menſas euertere
Mordere
Edere

Famem depellere
Deuorare
Euomere
Bibere Sitire
Sitim explere
Agitare conuiuium
Imponere capiti ſer
tum, vel aliud
Capillos ornare
Capillos negligere
Diem feſtum agere
Spondere
Vouere
Sacra facere
Deo fauente
Deo irato. Canere
Cithara canere
Pulſare tympana
Saltare
Spectacula exhibe-
Lauare (re
Induere veſtes
Exuere veſtes
Dormire
Cubitum ire
Sopiri
Somnum iuducere
Fugare ſomnos
Orientis ſideris
Occidentis ſideris
Ire
Ire paſſu tremulo
Sequi veſtigia
Moram afferre
Reſiſtere
Properare
Fugere. Incedere
Ingredi domum
Egredi domo
Hoſpitio vti
Hoſpitium præbere
Dare dexteram
Facere promiſſum
Beneficium rependere
Maris poëtica voca-
Terra mariq; (bula
Oram ſoluere
Nauigare
Retrò nauigare
Venti obſecundan-
Ventis aduerſis (tes
Ventos excitare
Ventos ſedare
Nauis concuſſa vento
Facere naufragium
Remigare

Apellere
Natare Volare
Euaneſcere
Nere Arare
Sub iugum ducere
Serere Pinſere
Retia tendere
Venari
Equitare (nere
Habenas manu te-
Habenas relaxare
Habenas cõtrahere
Habenas regere
Habenas detrecta-
Arcum tendere (re
Iaculari
Tela veneno illinire
Haſtam vel telum a
liquod torquere
Vrbem extruere
Diruere vrbem
Cremare
Obſidere
Portas aperire
Portas claudere
Certare (gredi
Cum periculo ag-
Venire ad manus
Pugnare

Ab armis recedere
Signorũ militarium
Subiugare
Supplicem eſſe
Precari
Preces audire
Leges victis impo-
nere (ferre
Imperij fines pro-
Imperium deferre
Imperare
Mandare
Mandata exequi
Eijcere in exilium
Opibus ſpoliare
Gladio cingi
Gladium educere
Vulnerare
Vulnus accipere
Vulneri ſe ſubduce-
re (here
E vulnere telum tra
Vulnus curare
Mederi
Vulnus renouare
Transfigere
Caput ceruicibus
abſcindere
Eruere alicui oculos

Occidere
Vitam donare
Cædem facere (re
Vitam laqueo fini-
Dare ſe præcipitem
Capi vel deprehen-
di.
In vincula conijce-
Opitulari (re
Punire
Pœnam ſtatuere
Pœnam minuere
Dare pœnas
Finem facere.

I.

LITERARVM.

CAEra
Tabella
Charta pro epiſtola
Libellus
Litera

Scribere tabellas
Facere literam
Notare literam
Ducere literam digitis
Deducere literam.
Exarare notas
Perarare literam
Incidere verba cæris
Committere literis
Committere cæræ
Mandare verba libello
Dare tabellis verba fe-
renda
Signare tabellas arca-
nas
Imprimere gemmam
Imprimere annulum
Imprimere cæram
Imponere cæris notam
Mittere literam
Dare tabellas
Tradere chartam
Tradere verba latentia
filo.

Portare tabellas
Ferre tabellas
Perferre tabellas
Reddere epiſtolam
Reddere literam.

Excipe-

Excipere verba notata
Accipere tabellas
Accipere notas
Recipere epiſtolam
Soluere epiſtolam manu
Charta ſoluta
Labefactare chartam à vinculis
Rumpere literarum vincula
Demere vincula chartæ.

Legere tabellas
Perlegere literam
Relegere ſcripta
Illectum ſcriptum remittere.

Charta peragit vices linguæ
Dextra cum charta loquitur
Charta loquitur cum aliquo.

Litera it
Litera venit
Venit in manus
Peruenit in manus
Venit nuncia
Venit nuncia luctus.

TIB. *Facere literam*
Literis mandare
Tabellas portare.
PRO. *Signare literas.*

II.

CARMEN SCRIBERE.

Ludere, dicimus in leuibus argumẽtis: vt lyricis, elegiacis, epigramatis.
Ludere carmen
Ludere ignes, amores ſcribere.

Ludere numeris
Dicere, in grauibus: vt in Heroico
Dicere Gigantes
Dicere Romana prælia.

Condere, idem
Condere acta Cæſaris

Canere, commune verbum omnium poëtarum.

Facere, ſcribendo inducere

Facere carmina

Facere verſus

Componere carmina

Componere amores

Ducere carmina, cum difficultate aut moleſtia.

Deducere carmina

Ducere verſus

Deducere verſus

Struere verſus

Struere verba modis

Facere verba modis

Facere carmina modis imparibus

Claudere verba modis imparibus

Condere diſparibus numeris

Nectere verba numeris

Coërcere verba numeris

Cogere verba in pedes

Conferre verba in verſus

Iungere carmina neruis

Colere ſacra Muſarum

Non ſubmouere vndis poëticis

Miniſtrare Caſtalias aquas

Deducere Muſas aliquo

Tendere aliquo via Piëria

Dictare carmina

Carmen creſcens & rude

TIB. *Canere pede vincto*

Componere verſus

PROP. *Canere Veneres*

Canere tumultus

Canere præcepta

Dicere graue carmen

Dicere caſtra

Dicere arma

Memorare ad prælia turmas

Facere carmen

Facere verſus

Includere verſus

Componere verſus molles

Deducere carmina

III. RE-

III.

REDIRE CVM LITERIS IN gratiam.

Reuertere ad Muſas
Ad numeros reuertere
Redire in artes
Retentare ſtudia.

IIII.

DOCERE ARTES.

Erudire artes
Erudire in artes
Inſtruere arte
Arte animos feros contundere
Tradere artes
Dare artes.

Diſcere artes
Artes ediſcere
Colere artes
Colere pectus per artes
Vacare artibus
Complecti artes
Tractare artem
Exercere artem
Eſſe in ſtudijs
Dare tempora ſtudijs
Ponere in ſtudijs tempora
Ponere tempus in arte
Demittere animum in artem.

Arte quærere fauorem
Arte quærere gloriam.

Prudens artis
Inſignis ab arte
Rudis ad artem
TIB. *Tractare artes*
Colere Muſas.
PROP. *In arte diem conſumere.*

V.

CELEBRARI.

Cani orbe
Cani in orbe
Cani per orbem
Cantari in orbe
Nomen cani in orbe
Cantari nomen in orbe
Ferre nomen ab orbe

Ferre nomen à poſteritate.

VI.

ANIMVM ATTENDERE.

Animos adhibere
Mentes aduertere
Animos monitis aduertere
Dictis adijcere mentem
Pectore adeſſe.

VII.

ANIMO REPVTARE.

Exigere, animo reuoluere cum tacita quadã cura. 10. Metam. *Dum talia ſecum Exigit Hippomenes.*

Requirere ſecum
Repetere ſecum
Referre ſecum
Referre mente
Reuoluere ſecum
Retractare ſecum
Agitare mente.

VIII.

ANIMO TENERE.

Notare mente dicta
Notare dicta pectore memori
Notare verba animo memori
Iuſſa notare animo memori
Habere pectore memori
Pectore memori ſignatum habere
Percipere voces mente
Tenere pectore
Tenere mente
Habere pectoribus dicuntur quæ animis tenentur infixa.
Inhærere pectoribus
Animo alicuius adeſſe
Animo ſedere.

Deflue-

Defluere ex animo
Excidere alicui.

IX.

AVDIRE.

Haurire auribus
Accipere auribus
Percipere aure
Recipere aure

Per aures captare
Condere aure
Audire voces
Exaudire voces
Accipere voces.

Captare ſermonem
Voces auribus captare
Aures afferre verbis
Præbere aures dictis
Præbere vocibus alterius aurem
Aduertere ad vocem aures
Intendere aures ad verba.
Accommodare aures.
PROP. *Bibere auribus*

auidè auſcultare.
Aurem præbere
Aduertere aures.

X.

LOQVI.

Verba facere
Verba facere pro aliquo
Verba in ſenatu facere
Verba ferre pro aliquo
Dare verba, id ſignificat primùm, qđ verba ſonant: vt 2. libro de arte:
Cum dare non poſſem munera, verba dedi. Deinde latendo fallere, vt in Paride:
Nec tibi verba damus, ſentis mea vulnera. Poſtremò loqui: vt in Faſt.
Talia non tacito verba dolore dedit.

Dare dicta in aliquem
Sonos in aliquem dare
Dare ore carmina, vaticinari

ticinari
Reddere verba
Ferre verba
Edere ore
Edere verba
Edere vocem
Edere ſonos ore tremen (te
Peragere ſonos
Iacere verba, temere loqui
Iactare verba
Loqui verba
Loqui dictis
Dicere verba
Vti verbis
Fundere verba.
Rumpere ſilentia, interdum loqui ſignificat, interdũ tacere.
Soluere ora
Reſoluere ora
Reſoluere fauces
Verba concipere
Emittere vocem
Implere dictis
Implere aures ſermonibus (em.
Implere ſermonibus di-
Trahere ſermone noctem
Fallere ſermonibus horas
Fallere laborẽ ſermone
Cognoſcere vice ſermonis
Committere ſermonem
Deficit ſermoni dies
Dies ſermone minor
Tenere ſermone
Detinere ſermone
Pendêre ab ore

Verbis abeſt pondus
Verba cadunt nullo pondere
Verba carent pondere
Verba dant verba.
TIB. *Edere verba*
Dicere verba
Emittere vocem
Verba reperire.
PROP. *Iacere verba*
Voce peragere
Mittere verba per rumores
Loqui verba in nullo pondere

Verba

Verba cadunt, pro vano.

XI.

ALLOQVI.

Compellare ore
Compellare vocibus
Alloqui verbis
Adire ſonis
Accedere dictis
Alloquio leuare.

XII.

LOQVI PER SIGNA.

Loqui ſignis
Loqui nutu
Loqui digitis
Loqui ſupercilio
Loqui notis
Sollicitare notis
Verba diſsimulare notis
Dare ſigna nutu
Signa dare ſupercilio
Componere notas
Referre notas
Excipere notas.
TIB. *Componere notas*
Ducere notas
Addere verba notis
Nutus conferre loquaces
Digito liquorem trahere.

XIII.

LOQVI INSOLENTER.

Magna loqui
Violenta loqui
Memorare ore magniloquo
Dicere verba minora
Vti verbis minoribus.
TIB. *Magna loqui*
Dicere magnificum.
PROP. *Superba loqui*
Fortia verba cadunt.

XIIII.

IVRGARI, VEL LITIGARE.

Iurgia nectere

Iurgia dicere
Per iurgia dicere
Linguam ad iurgia ſol-uere
Ire in litem
Iurgia abſunt.
TIB. *Meditari linguæ iurgia*
Miniſtrare verba rixæ.

XV.

RESPONDERE.

Reſequi, Ouidianum. vt 6. Met. *His eſt reſecuta rogantem.*
Reſequi dictis
Renarrare
Excipere
Referre vtrunque ſignificat, & loqui & reſpondere.
Referre verba
Referre dicta
Reddere dicta mutua
Reddere vocem
Reddere ſonos
Reddere verba
Tangere verba verbis
Reſoluere ora poſt alterius.
TIB. *Referre dicta.*

XVI.

REPETERE verba.

Reddere verba
Reddere nomen
Reportare verba
Remittere ſonos
Iterare voces.

XVII.

TACERE.

Tenere ſilentia
Tenere vocem
Tenere linguam
Tenere ora
Retinere linguam
Facere ſilentia
Agere ſilentia
Premere ora
Ora reprimere
Premere vocem

Suppri-

Supprimere vocem.

XVIII.

IN LVCEM PROFERRE.

Prodere aliquid
Vulgare aliquid
Fateri in luce
Referre palàm
Efferre ſub auras
Educere ſub auras
Detegere latentem culpam
Detegere arcana
Demere ſilentia.

XIX.

MINARI.

Addere minas
Minas incutere
Minis horrere.

XX.

CONVICIARI.

Lacerare alicuius carmina.
Diſtringere carmine aliquem
Proſcindere carmine aliquem
Lacerare verba
Mordere
Mordere dente
Mordere dictis
Soluere ora in aliquem
Conuicia facere alicui
Fundere conuicia in aliquem
Dicere conuicia alicui
Dicere crimina
Dicere verba proterua
Edere verba ſcelerata
Edere verba execrantia
Dira capiti canere
Inceſſere dictis amoris
Vexare dictis amaris
Addere conuicia dictis
Addere conuicia facto
Addere maledicta culpæ
Iactare crimina alicuius
Saucius, pro conuicijs laceratus
Sanguinolentus, idem.

Tib. *Dicere mala alicui* (cui
Ingerere maledicta ali-
Dira precari
Diras precari
Dicere verba impia, βλασφημεῖν
Dicere verba aſpera
Soluere in deos ora
Lædere deos lingua.
Pro. *Facere conuicia*
Iacere crimina ficta
Iactare conuicia
Lædere linguæ petulantia.

XXI.

Criminibus inſimulare.

Premere criminibus
Premere grauibus verbis
Inſimulare criminibus
Agere reum criminis
Ferre crimina alicui
Crimen diffundere in aliquem.

XXII.

Queri.

Edere queſtus
Sonare queſtus
Effundere queſtus
Peragere querelam
Replere querelis
Implere querelis
Implere querulis vlulatibus
Querelas meditari.
Supprimere querelas
Interrumpere querelas
Querela cum multis iuncta, quæ eſt communis.
Querela venit ante diem, quæ eſt intempeſtiua.
Querela redit
Querela incidit
Querela minor vero.

XXIII.

Metuere.

Metu pauere
Metu trepidare
Concipere metum

Habere

Habere metum
Quati metu
Tardari metu
Demittere metu vultũ.

Pallens metu
Turbatus metu
Tardatus metu
Timor abſtulit ſenſum
Timor abſtulit animum
Pauor adimit vſum rationis
Metus eripit vires
Concutit oſſa metus.

Tremor occupat artus
Præpedit oſſa tremor
Tremor inuadit
Tremor per oſſa currit
Cor micat tremore.
Metu ſinus micant
Trepidat formidine pectus.
TIB. *Timore ſuſpenſus*
Corde micante.
PROP. *Tremere timore.*

XXIIII.

METVM ABIICERE.

Ponere metum
Deponere metum
Siſtere metum
Excutere metum
Exuere metum
Vacuus metu
Metus abeſt
Metus abit.

Tollere metum
Demere metum
Leuare metus
Mederi timori.
PROP. *Soluere metu.*

XXV.

CVRIS CONFICI.

Curis inſiſtere
Cura carpi
Exerceri curis
Morderi curis
Tenuari curis
Tabeſcere curis
Liqueſcere curis.

Agere curam pro aliquo
Eſſe in cura alicuius rei
Habere curam alicuius
Cura venit
Subit cura
Cura tenet
Cura tangit
Cura moratur
Cura hæret
Cura mordet
Cura corpus tenuat
Curæ vitiant corpus.
TIB. *Agitare curas*
Cura eſt feruida
Mori curis
PROP. *Curis pallеſcere*
Cura ſubit
Cura moratur.
Depellere curas
Pellere nubes curarum
Fallere curas
Curis dare verba
Depellere curas
Cura abit
Cura fugit
Cura deſerit
Cura relinquit
Cura excedit
Dilabitur cura
Cura lenteſcit
Cura diluitur mero.
TIB. *Leuare curas*
Sanare curas.
PRO. *Diminuere curã*
Sanare curas.

XXVI.

CVRAS ABIICERE.

Ponere curas
Deponere curas
Seponere curas vino
Curas leuare vino
Dimittere curas

XXVII.

SPERARE.

Capere ſpem
Concipere ſpem
Agitare ſpem
Habere ſpem
Spe trahi.

Potiri ſpe
Deſtitui ſpe

Tollere

Tollere ſpem
Spem demere
Spem adimere
Spem expellere
Detrahere ſpem

Spes eſt
Spes adeſt
Spes ſupereſt
Reſtat ſpes
Relicta eſt ſpes
Spe citius
Spe breuius.

XXVIII.

GAVDERE.

Gaudere intra pectora
Gaudere in tacito ſinu
Affectu tacito lætari
Frui læticia
Capere gaudia
Percipere gaudia
Teſtari gaudia dictis.
PROP. *Cohibere gaudia in tacito ſinu.*

XXIX.

LVGERE.

Dare in luctus animum
Luctus extendere in æuum
Luctibus tabeſcere
Incumbere dolori
Explere animũ ægrum.
Dare luctus ſigna
Suſtinere luctus ſigna
Abdere ſuos luctus
Condere vultus luctu.
Luctus angit
Luctus admonitu renouatur
Luctus admonitus
Intentus luctibus
Luctus plena
Finem luctib. imponere.

XXX.

LVCTVM LEVARE.

Leuare luctus
Emoderari verbis dolorem
Releuare luctus
Minuere luctus
Attenuare luctus
Reſcindere luctus.

XXXI.

INGEMISCERE.

Dare gemitum
Trahere gemitũ à corde
Edere gemitum alto de corde
Ducere ſuſpiria ab imo pectore
Suſpirare ab imo
Suſpirare ab imis pectoribus
Referre ſuſpiria
Repetere ſuſpiria
Trahere ſuſpiria
Trahere ad ſuſpiria
Haurire ſuſpiratus
Mouere ſuſpiria.
PRO. *Ducere ſuſpiria*
Suſpiria verſant.

XXXII.

LACRIMARE.

Dare lacrimas
Emittere lacrimas
Dimittere lacrimas
Fundere fletus
Fundere lacrimas
Effundere lacrimas
Profundere lacrimas
Perfundere lacrimis
Perfundi lacrimis
Fungi lacrimis
Spargere lacrimis
Spargere ſinus imbre
Rigare genas imbre
Ora rigare fletibus
Lacrimarum flumina mittere
Lauare lacrimis vultum
Lauare lacrimis vulnera
Fouere vulnera lacrimis
Suffundere lumina rore.
Explere lacrimis
Lumina lacrimis implere
Verba lacrimis implere
Miſcere lacrimis dicta
Indulgere lacrimis
Humectare lacrimis
Facere lacrimis vdum
Facere humidum fletu
Scindere verba fletu
Rumpere ſingultu verba
Singultus impedit

Ora

Ora ſingultu ſonant
Lacrimas concipere
Cogi in lacrimas
Libari lacrimas
Notare lacrimas
Corrumpere oculos lacrimis
Adire madidis genis.

Lacrimæ manant
Fluunt lacrimæ
Lacrimæ fluunt per ora
Lacrimæ eunt per ſinus
Lacrimæ cadunt
Gutta it per genas, ταπείνωσις, gutta pro lacrimis: ita ſuprà, Ros. Contrà imber & flumen, & fons, pro multitudine lacrimarum, αὔξησις.
Cadentibus lacrimis
Decidit gutta
Labitur gutta
Lacrimæ veniunt
Lacrimæ veniunt in tempore
Fine carent lacrimæ
Eſt modus lacrimis

Genæ madent lacrimis
Genæ immaduêre lacrimis
Genæ hument fonte
Ora madent
Oculi madent lacrimis
Lumina fletu manant
Harena humet lacrimis
Lacrimæ impediunt
Oculi rorantur lacrimis
Lacrimæ impediunt
Lacrimæ ſequuntur verba
TIB. *Vti lacrimis*
Fundere lacrimas
Madent lacrimis
Lumina tument fletu.
PROP. *Fundere lacrimas*
Ducere fletum
Vrgere lacrimis
Cadit ex oculis aqua
Gutta ex oculis cadit.

XXXIII.

LACRIMAS SISTERE.

Siſtere lacrimas
Supprimere lacrimas
Siſtere fletus
Inhibere fletus
Comprimere fletus
Suſpendere fletus
Tenere lacrimas
Retinere lacrimas
Continere lacrimas.

Habere ſiccas genas
Congelare lacrimas
Temperare lacrimas
Siccare lacrimas
Siccare lacrimas pollice
Siccare lacrimas admoto pollice
Detergere lacrimas
Corripere fletum.
TIB. *Tergêre lacrimas*
Referre ſicca lumina.
PROP. *Supprimere lacrimas*
Fletum ſupprimere
Siccare lacrimas
Siccare lumina
Sedare fletus.

XXXIIII.

MOVERE LACRIMAS.

Elicere lacrimas
Mouere lacrimas
Renouare lacrimas
Demere lacrimis morã
Miſcere lacrimas
Cõfundere lacrimas lacrimis.

Bibere lacrimas
Combibere lacrimas
Deuorare lacrimas.

Eripere lacrimas
Accipere lacrimas
Excipere lacrimas
Facere lacrimis lituras
Lædere lacrimis.
TIB. *Mouere lacrimas*
PROP. *Lacrimas bibere.*

XXXV.

PLANGERE.

Plangere, eſt eiulatu & geſtu aliquo corporis doloré animi

animi oſtendere.
Dare plangorem
Plangere pectora
Plangere pectora palmis
Plangere ora.

Ferire pectora
Ferire pectora palmis
Ferire pectora plangore
Ferire pectora manu
Percutere ora manu
Percutere pectora vtraque manu
Percutere pectora palmis
Tundere pectora
Tundere pectora palmis
Tundere pectora manu
Cædere pectora palmis
Soluere capillos
Diſijcere capillos
Rumpere capillos
Rumpere capillos à fronte
Rapere capillos
Rapere comam
Scindere crinem pollice
Scindere capillos
Sciſſis exululare comis
Laniare capillos
Laniare paſſos capillos
Laniare crines
Lacerare comas

Petere vngue genas
Appetere vngue genas
Notare vngue teneras genas
Secare genas vngue
Sauciare genas vngue
Lacerare genas
Ire in genas
Fœdere vultum
Ora vnguibus ſauciare
Ora lacerare
Ora digitis liuida facere
Ora digitis aſpera facere
Manibus inſequi ora.
Tendere manus in ora.

Rumpere ſinus
Laniare ſinus
Scindere ſinus
Aſſcindere ſinus
Tunicas ſcindere

Lacerare veſtem
Scindere veſtes cum capillis
Abſcindere veſtes
Rumpere veſtes à pectore
Rumpere tunicas à pectore
Laniare veſtes à pectore
Diripere veſtem à pectore.
TIB. *Lacerare*
Manibus ora notare
Vnguibus ora notare
Verberare ora manu.
PRO. *Lacerare pectus.*

XXXVI.

SOLARI.

Dare ſolatia
Reddere ſolatia confuſæ menti
Dicere ſolatia
Dicere verba conſolantia
Adhibere ſolatia
Præbere ſolatia
Leuare verbis mollibus.
PROP. *Solatia ferre.*

XXXVII.

FERRE AEQVO ANIMO.

Pati æqua mente
Ferre æquo animo
Ferre animo bono
Forti mente ferre
Forti corde ferre
Compoſita mente ferre
Placida mente ferre
Patienter ferre caſus acerbos
Corde patrio ferre.

XXXVIII.

IRASCI.

Rabies, pro ira immoderata metaphoricè.
Colligere rabiem.

Tumor pro ira vehemente
Tumere, iraſci (di
Tumeſcere, ira incen-
Intumeſcere.

Ignis,

Ignis, pro ira
Ardeſcere in iras
Exardere ira
Feruere ira
Exæſtuare ira.

Concipere iras
Sumere iras
Tranſire in iram
Conuerti in iram
Armare, et inſtruere ira
Iram cum luctu miſcere
Vultu iram confiteri
Exercere iram
Satiare iram
Iram tenere
Suſtinere iram
Tempus dare in iram, id eſt, iraſci longius.

XXXIX.

AD IRAM CONCITARE.

Concitare iram alicuius
Mouere iras
Commouere iram
Facere iram
Facere iratum
Irritare ad iram
Reſuſcitare iram veterē
Reſuſcitare irā poſitam
Contrahere iram
Addere iram.

XL.

IRAM DEPONERE.

Ponere iram in vices
Soluere iram
Finire iras veteres
Animū ab ira reuocare
Reprimere iram
Supprimere iram
Minuere iram
Diminuere iram
Lenire iram
Tollere iram
Auferre iram
Soluere iram
Merere iram alicuius.

XLI.

IRAE MODERARI.

Imperare iræ accenſæ
Vincere irā, vel animos

Flectere iram
Compeſcere iram

Ira ſubit
Ira mota eſt
Ira parturit minas
Ematuruit ira
Colligit vires
Sæuit
Reſæuit
Recandeſcit
Præterit modum
Perſtat
Conſtitit
Tangit
Fert aliquò ira.

Recedit ira
Interit
Miteſcit
Frangit vires
Fit lenior
Fit manſuetior.

Placabilis iræ
Iræ impatiens
Concitus ira
Frendens ira
Furens ira
Attonitus ira.
TIB. *Iras vincere*
Iram placare.
PROP. *Ira venit*
Prouehit aliquem vlterius
Refert pedem.

XLII.

VIRGO.

Virginis nomen, & ad ætatem refertur, & ad vtriuſq; ſexus incorruptos homines: deniq; ad rem quãuis intactam & ſinceram, auctore Nonio. Refertur etiam ad mores, ſed ad malos impropriè, vt adultera virgo.
Tæda non nupta iugali
Expers viri
Impatiens viri
Non paſſa virum
Quæ non cognouit virũ

Rudis coniugij.

Virgo nubilis
Virgo matura.

XLIII.
Vxor.

Vxor, & puellam nubilem, & nuptã, apud Poëtas, & apud Iereconſultos, ſignificat.

Thori ſocia
Sociata fœdere lecti
In parte ſocij thori
Conſors thori
Conſors thalami
Particeps thori

Vacuus thorus
Vacuus lectus
Viduus thorus
Viduum cubile
Lectus deſertus
Lectus cœlebs.

XLIIII.
Amor, et amare.

Furor, pro amore vehemente
Ignis, pro amore.

Item:

Flamma
Calor
Aeſtus
Incendia
Ardor
Vulnus, pro amore.

Huc etiam pertinent illa metaphorica verba:

Flagrare amore, de eo qui perdite amat
Aeſtuare in aliqua
Vri amore
Peruri
Calere aliqua puella
Caleſcere amore
Incaleſcere
Ardere
Exardeſcere
Inardeſcere
Tepêre, dicitur qui leuiter amat.
Faces
Stimuli, pro amore.
Tib. *Ignis.*

Ardor

Ardor

Vincula, pro amore, quia illo mentes inter ſe vinciuntur.

Prop. *Ignis*

Calor

Ardor

Vri *Flagrare.*

XLV.

Amore incendere.

Dare ignes

Amorem dare

Incendia præbere

Facere amorem

Amore torquere

Irritare amore

Allicere amorem

Elicere amorem.

Sentire ignes

Mutua vulnera ſentire

Cupidinis arcus ſentire

Tela ſentire.

Tib. *Torquere amore*

Amores afflare.

Pro. *Premere amore*

Sentire amores.

XLVI.

Amore incendi.

Haurire ignes

Flammas haurire

Accipere ignes ſub oßib.

Concipere ignes

Concipere amorem

Concipere flammas pectore.

Rapere flammas

Trahere ignes

Trahere calorem

Colligere flammam

Aſſumere nouas flãmas

Incaleſcere igne

Succendi cupidine

Corripi imagine formæ

Inardeſcere ſpecie præſentis.

Tib. *Amore teneri*

Eſſe in amore.

XLVII.

Amori resistere.

Excu-

Excutere ignes
Excutere flammas
Excutere amores
Excutere arcus
Abrumpere flammas
Extinguere flammas
Sedare incendia
Soluere amores compoſitos
Ponere amores
Attenuare amore
Abſtinere amore.
TIB. *Soluere amores cantibus aut herbis.*
PROP. *Soluere amore iunctos*
Rapere amores
Eripere amores
Abripere amores
Subducere amores
Deducere ab amore.

XLVIII.

AMANDI VARIAE ELOcutiones.

Tenere ardore
Ardere igne
Amorem alere mollibus verbis
Amorem alere diuitijs
Vulnus alere tempore
Flammas aſſuetudine alere
Paſcere amorem
Fateri flammas
Profiteri amores parcè
Profiteri amores timidè
Morem gerere amori
Indulgere amori
Indulgere furori
Augere flammas
Refouere ignes
Amorem reuocare
Leuare igne.

Amor tangit
Amor verſat
Amor torquet
Amor dat vulnus
Amor mordet
Amor torret.

Flammæ ſerpunt in viſcera
Amor intrat mentes

Amor

Amor manat
Venit ſubit
Amor manet
Amor ſedet
Amor hæret
Amor hæret in oßibus
Ignis ad oſſa peruenit
Flamma extincta relucet
Ardor reſidet
Amor abit
Amor exit
Amor cedit
Amor languet
Amor vaneſcit
Ardor reuanuit
Captus amore
Raptus amore
Correptus cupidine
Tactus libidine
Attonitus igne
Agitatus ſtimulis amoris
Saucius igne
Amore attenuatus
Turbatus amore
Victus amore
Calens amore.

Amor verſus in tædia
Pectus amoris vacuum
Hiems amoris, pro incerto & inſtabili.
TIB. *Suſpirare amores*
Violare amorem
Subrepere amori alicuius
Amorem tegere
Nudare amorem
Amor afflat
Aſpirat amor.
PROP. *Tangi igni*
Torquere igni
Torreri Veneris aheno
Amores agitare
Terere amore pectus
Inſanire amores, antiquum
Seruare amores
Cuſtodire amores
Nutrire amores
Compeſcere amores
Spondere amores.

XLIX.

MATRIMONIVM.

Noui thalami
Sacra thori
Sacra ſocialia

Iura iugalia
Fœdera lecti
Fœdus maritum
Coniugale fœdus
Socialis amor
Socij anni
Lectus iugalis
Tæda iugalis
Iura connubialia.
PROP. *Faces maritæ.*

L.

MATRIMONIVM PROmittere.

Promittere thorum
Connubia promittere
Facere coniugij ſpem
Dare ſpem thori
Dare iura thori
Iungere, ſimpliciter, pro matrimonio iungere.
Dare, idem
Dare nuptam
Iungere face
Thoro iungere
Connubio iungere
Thalami fœdere iungere
Concipere thalamos
Parare thalamos
Petere thalamos
Parare ſocialia ſacra
Parare tædas
Inuitare ad tædas
Dignari tæda
Innubere thalamis
Denubere in thalamos.
TIB. *Promittere coniugium.*
PROP. *Iungi cubili.*

LI.

MATRIMONIVM INIRE.

Inire connubium
Thalamum inire
Coire thoro ſacro
Coire iure tædæ
Iugali tæda accipere
Thalamo recipere
Recipere in thori partem
Deducere ſponſam iuueni.

LII.

MA-

MATRIMONII FIDEM FALLERE.

Nuptas fallere
Rumpere ſociale fœdus
Soluere fœdus coniugale
Lædere fœdera ſocialia
Temerare Venerem maritam
Violare iura mariti
Iura iugalia non ſeruare
Fallere iura thori
Deſerere fœdera lecti
Temerare fœdera lecti
Thori vincula rumpere
Deſtituere thoros legitimos
Thalamos violare
Cubile temerare.

Iungere amorem non legitimo fœdere
Facere genus incertum
Sollicitare legitimum thorum
Vetitum thorum ſollicitare
Sollicitare bene compoſitum thorum
Sollicitari procis.
PROP. *Retia lecto tendere*
Seruare lecti fœdera
Sacra marita polluere.

LIII.

MATRIMONIVM ODISSE.

Fugere connubia
Exoſa tædas iugales
Negligere vſum coniugis.

LIIII.

VIRILES CONTACTVS FVGERE.

Refugere viriles contactus.
Acceſſus viriles refugere
Concubitus fugere
Tactus virorum in vetitis numerare
Renouare manus à tactu
Veneris vſus abeſt.

LV.

EVNV-

EVNVCHVM facere.

Secare membra viri
Subſecare partes viriles
Excindere ſe
Cædere membra
Auferre inguinis onus.

LVI.

AMPLECTI.

Petere amplexus
Dare amplexus
Dare complexus
Accipere amplexus
Ferre amplexus
Ambire complexibus
Impedire amplexu
Excipere amplexu
Perfrui amplexu
Occupare amplexu
Tenere amplexu
Hærere amplexibus
Ire in amplexus
Ire ſub amplexus
Venire ſub amplexus
Verti in amplexus
Solui ab amplexu.
Premere colla lacertis
Colla nectere lacertis
Innectere colla lacertis
Captare colla lacertis
Tenere colla lacertis
Tangere collum lacertis
Adducere collũ lacertis
Amplecti lacertis
Complecti lacertis
Vlnis amplecti
Imponere lacertos humeris (ros
Tenere lacertis hume-
In lacertis iacêre
Onerare lacertos ceruice.
Circundare collo brachia
Subijcere collo brachia
Inijcere collo brachia
Nectere collo brachia
Implicare collo brachia
Implicare lacertos circum colla
Hærere collo
De collo pendêre
Petere colla
Venire in colla
Ferre ad colla manus
Inijcere collo manus

Infundi collo
Circumfundi collo.

Sinu tenere
Habere ſinu
Implicare ſinu
Fouere pectora ſinu
Excipere corpora ſinu
Recipere ſinu
Accipere ſinu
In ſinus venire
Fouere pectore
Gremio fouere
Veſte fouere
Fouere ſinus
Refouere pectora
Affigere pectora.
TIB. *Lacertis retinere*
Lacertis humeros ſupponere
Pendere collo
Implicare ſe collo
Continere ſinu
Fouere ſinu.
Ludere in ſinu
Conſerere ſinus
In ſinus recurrere
Amplexus figere.
PRO. *Subijcere lacertos*
Poni in lacerto
Lacertis niti
Fouere lacertis
Fouere in vlnis
Collo pendere
In colla venire
Dare collo vincula
In colla redire
Colla vinctus
Niti in ſinu
Complexus diducere.

LVII.

BLANDIRI.

Dicere blanditias
Ferre blanditias ore
Adhibere blanditias
Admouere blanditias.

LVIII.

OSCVLARI.

Sumere oſcula
Iungere oſcula
Dare oſcula
Rapere oſcula
Carpere oſcula luctantia
Auferre oſcula luctanti

Ferre oſcula ab ore
Dare repetita oſcula
Figere oſcula
Admouere oſcula
Porrigere oſcula
Applicare oſcula
Committere oſcula linguæ.
Congerere raptim oſcula
Carpere oſcula ſine ordine
Dare rapta oſcula
Interſerere verbis oſcula
Miſcere oſcula verbis
Os ori iungere
Ora ad ora ferre
Ora admouere ad ora
Ora ore premere
Nectere oſcula lingua.
Inſerere lingua oſcula
Imprimere labella.
TIB. Dare rapta oſcula
Ferre oſcula
Offerre oſcula
Rapere oſcula
Eripere oſcula
Dare oſcula lacrimis mista.
PROP. Sumere oſcula
Carpere oſcula
Ferre oſcula
Dare oſcula
Ponere oſcula in labellis.

LIX.

APPELLARE ALIQVAM.

Rogare noctem
Poſcere noctem
Paciſci noctem
Paciſci pro nocte.

Locare noctem
Promittere noctem
Dare noctem
Negare noctem.
TIB. Promittere noctem.
PROP. Paciſci noctem
Concedere noctem
Soluere noctem
Explere noctem
Differre noctem.

LX.

VIM PARARE.

Vim parare
Comparare vim
Ferre vim
Inferre vim
Inferre dedecus per vim
Vi ſuperare.

LXI.

Vim pati

Pati vim
Pati virum
Marem pati
Venerem pati
Concubitus pati
Nefas pati.
Prop. *Pati Veneris militiam.*

LXII.

Vitium offerre.

Rapere pudorem
Auferre pudorem
Zonam recingere, λύειν τὼ ζώνlω, à conſuetudine nuptiali antiqua.
Libare virginitatem
Rapere virginitatem
Virgineum nomen adimere.

Spolium habere virginitatis
Habere pudoris ſpolium
Deponere pudorem
Pudorem proijcere
Fines tranſire pudoris.

LXIII.

Venire in eundem thalamum.

Sociare cubilia
Inire eundem thalamum
Venire in eundem thorum
Iungi in vno lecto.

Sociare corpora
Iungere gaudia
Amorem iungere
Venire ad gaudia
Rapere gaudia
Carpere gaudia
Sumere gaudia.

Gra-

LXIIII.

GRAVIDAM ESSE.

Ferre vtero
Ferre vtero ſemina
Ferre ventrem
Fœtum ferre
Pondera ferre
Portare onus vteri.
Onus tendit corpora
Tendit onus matrem
Onus grauat membra
Grauitas tendit vterum.

Eſſe intra viſcera
Teneri vtero
Fœtus latet in corpore
Partus adeſt
Auferre onus vtero
Soluere partus.

Grauidus pondere vēter
Venter tumidus pondere
Labores decem menſiū.

LXV.

PARERE.

Edere ortus
Edere partus
Partu edere
Nixibus edere
Dare partus.

Reddere ventre
Reddere partu
Reddere onus
Reddere pignus vteri
Reddere ſemina concepta
Ponere onus
Eniti, pro párere
Partu eniti
Vtero eniti.
TIB. *Dare fœtus.*

LXVI.

PARERE GEMELLOS.

Geminos párere
Edere geminos
Eniti gemellos
Eniti partus gemellos
Eniti prolem gemellam
Dare prolem gemellam
Dare duos partus

Augeri fœtibus duobus.

LXVII.

PARTVM MEDICAMENTIS abigere vel necare.

Mater in partus acerba
Excutere onus viſcerib.
Labeſactare onus vteri
Temerare partus in aluo grauida
Partus necare in tumido ventre
Effodere viſcera, telis ſubiectis. Herbas viſcerib. vim inferentes, tela appellat, à ſimilitudine nocendi.
Figere corpora
Vterum viciare.

LXVIII.

NASCI.

Oriri
Prodire vtero
Emitti in auras
Exire in auras
Videre diem
Fœtus expellit ſe in auras.

LXIX.

GENVS DVCERE.

Genus ducere ab aliquo
Generis primordia ducere ex aliquo
Ducere domũ ab aliquo
Ducere ortus
Ducere principium à ſanguine
Trahere genus.

Autor generis
Nominis autor
Sanguinis autor
Originis autor
Propaginis autor.

Semine cretus
Sanguine cretus
Ab origine cretus
Ortus aliquo.

LXX.

NOMEN IMPONERE.

Facere nomina, pro imponere.
Dare nomina
Parere nomina
Imponere nomina
Tribuere nomina
Addere nomina
Signare nomine
Nuncupari nomine
Dicere nomine genitricis
Dicere nomine ſuo
Dicere à nomine ſuo.

Ducere nomina
Ferre nomina
Trahere nomina
Sumere nomen
Nanciſci nomen de aliquo
Adipiſci nomen ab aliquo
Gerere nomen
Habere nomen
Tenere nomen.

LXXI.

DARE MAMMAM.

Dare vbera
Vbera præbere
Lac dare
Dare lactis alimenta
Alere lacte
Alere lactis ope
Imbuere lacte guttura
Dare primos cibos
Præmia lactis habere.

LXXII.

VBERA TRAHERE.

Ducere vbera
Bibere vbera
Ebibere Vbera
Bibere lac
Lacte decreſcere.

LXXIII.

VIVERE.

Diem videre
Videre lucem
Lumen vitale videre
Aſpicere ſolis lumina

Ducere auras
Ducere cœlum
Ducere ſpiritum
Frui vita
Fata dant viuere
Superare, pro ſuper-eſſe.

LXXIIII.

Ab ineunte aetate.

Primis ab annis
Primis in annis
Primis ſub annis
Primo ab æuo
Primo in æuo
Viridi in æuo
Viridi ab æuo
A teneris annis
Puerilibus annis
Prima iuuenta
A virgine, quo modo à puero dicimus.
Primæ lanuginis annis
Ab annis detonſis.
Prop. *Primo æuo.*

LXXV.

Aetatem exigere.

Viuere annos
Perficere annos
Implere annos
Implere fata
Conſumere annos
Tempora conſumere
Agere tempora vitæ
Agere annos
Agere æuum
Agere vitam
Agitare vitam
Exigere annos
Exigere æuum
Exigere tempus
Peragere annos
Aeuum peragere
Peragere ætatem
Vitam peragere.

Ducere vitam
Producere vitam
Tangere vitæ metam
Spacium vitæ decurrere
Tempora terere
Complere tempora.
Tib. *Annos explere*
Tempora producere

Sociare vitæ gaudia.

PROP. *Ducere vitam*

Educere annos

Conterere vitam

Decurrere vitam.

LXXVI.

AETATEM RENOVARE, vel extendere.

Renouare annos

Facere annos impubes

Redire in meliores annos

Addere annos

Addere annis

Tranſcribere vitæ ſpacium alicui.

LXXVII.

MORI.

Extingui primo in æuo. Ex opinione eorũ, qui animam voluerunt ignem eſſe, vt Zeno, Heraclitus, Hipparchus, Parmenides, Panætius philoſophi: Lucretius & Virgilius poëtæ.

Exhalare, qui ventũ, vt Diogenes, Xenophanes, Anaximenes.

Exhalare vitam

Exhalare animam

Expirare auras

Ire in auras

Abire in auras

In ventos recedere

Fundere vitam, ex eorum ſententia, qui ſanguinem, vt Empedocles & Critias & ſacræ Ebræorũ litteræ.

Effundere animam

Singultare animam

Exuere animam.

Finire animam.

Finire vitam

Aeui ſpacium finire

Relinquere vitam

Reddere vitam

Deſerere terras
Relinquere vitale lumen
Adire manes
Eſſe apud manes
Ad Stygias vndas penetrare
Mitti ad vmbras
Submergi inferno.

Abire in rogos
In partem lethi venire
Labi in cineres
Cadere letho
Cadere ſuo fato
Occumbere neci
Pati necem
Mortem pati
Summa dies
Mors venit
Ruit mors
Mors claudit oculos
Spiritus exit
Spiritus deſerit
Anima exit
Vita deſerit
Vita relinquit.
TIB. Nigra hora
Suprema hora
Venit ſuprema hora
Venit mors
Venit mors rapax
Venit mors propior
Mors imminet
Fatum properat morte.
PROP. Niger dies
Ponere animam
Deponere animam
Ponere vitam
Subire mortem
Adire mortis iter
Effugere rogos.
Mors claudit oculos
Mors manet omnes
Mors venit ſera
Vitam repoſcunt fata.

LXXVIII.

MORTVVS.

Dilapſus in auras
Fatis ereptus
Defunctus vita
Defunctus terra
Functus ſepulcro
Miſſus in tartara
Receptus inferna ſede
Impoſitus ſupremis ignibus

Aduſtus

Aduſtus ignib. ſupremis
Parca ſtat colo vacua
Patiens mortis
Immunis necis
Funeris expers
Expers ſepulcri.
TIB. *Fuiſſe*, dicit eum qui eſt mortuus.
Conſumptus morte
In vmbram mutatus
Defunctus lucis tẽpora.
PROP. *Extinctus*
Vſtus lignis funeris.

LXXIX.

CLAVDERE OCVLOS.

Condere lumina
Tegere lumina
Premere oculos
Comprimere oculos
Claudere oculos
Formare oculos: quod fit cõprimendo.

LXXX.

IN ALICVIVS manib. mori.

Exhalare animam in alicuius ore
Excipere animam ore
Excipere hiatu animam
Excipere ore ſpiritum
Obſiſtere animæ fugienti.

LXXXI.

IVSTA FACERE.

Soluere iuſta
Peragere iuſta
Ferre iuſta
Dare iuſta
Dare munera feralia
Ferre dona cineri
Ferre dona in cineres
Reddere tumulis honores
Facere exequias
Ferre in exequias.
TIB. *Ferre dona ſepulcro*
Dare tumulo ſerta
Dare in exequias munus.
PRO. *Dare iuſta debi-(ta*

Dare iura umbris.

LXXXII.

SEPELIRE.

Condere, ſimpliciter pro ſepelire
Tegere, idem: ut & ſequentia verba
Ponere
Deponere
Componere
Tumulare
Contumulare.

Condere tumulo
Condere ſepulcro
Condere monumento
Condere urna
Condere terra
Condere humo
Tegere ſepulcro
Tegere humo
Contegere humo
Supponere terræ
Supponere humo
Supponere tumulo
Deponere terra
Imponere ſepulcro
Dare tumulo
Solo credere
Premere humo

Humus tegit oſſa
Tellus tegit oſſa
Solum oſſa contegit
Oſſa humo premuntur
Terra cineres accipit.
TIB. *Componere*, pro ſepelire.
Tumulus oſſa tegit.
PROP. *Condere*
Tegere
Contegere oſſa
Locare oſſa terra
Humare
Iacêre, pro ſepultum eſſe.
Terra tegit
Harena tegit.

LXXXIII.

A MORTUIS excitare.

Animam reddere
Vitam reddere
A Stygia unda reuocare

Tollere è terra caput, dicitur qui excitatur.

PROP. *Extinctum reuocare.*

LXXXIIII.

CAPVT EFFERRE.

Tollere caput
Efferre caput
Proferre caput
Exerere caput.

Abdere caput
Subdere caput
PRO. *Occulere caput.*

LXXXV.

OCVLOS TOLLERE.

Lumina, pro oculis frequens Poëtis D.Auguſtinus ait inde vſitatam fuiſſe apud veteres iurationem: Sic viuant lumina mea.

Tollere lumina
Oculos tollere
Vultus ad ſidera tollere
Tollere ora ad ſuperos
Attollere lumina
Attollere vultus
Attollere oculos
Suſtollere vultus ad æthera
Erigere oculos.
PRO. *Tollere humo lumina*
Oculos attollere.

LXXXVI.

OCVLOS DEMITTERE.

Demittere oculos
Lumina demittere
Demittere vultum
Summittere oculos.

Deijcere vultum in humum
Oculos in humum deijcere
Deijcere ocellos in gremium

Oculos

Oculos morari tellure
Figere in humo lumina
Figere lumina terra.
PRO. *Deijcere lumina*
Demittere vultum.

LXXXVII.

ASPICERE.

Tenere lumina fixa
Tenere lumina deſixa
Vultus immotos tenere
Immotos oculos tenere
Deijcere oculos in aliquem
Figere oculos in virgine
Vultus in virgine figere
Figere vultus lumina
Deſigere ocellos in aliquem
Hærere vultibus
Inhærere vultibus
Inhærere oculis
Conſiſtere in vultu.

Iactare in vultum lumina
Vertere ad aliquem luminis orbes
Aduertere lumina in omnes partes
Dimittere in omnes partes aciem
Aduertere vultus
Conuertere vultus in aliquem
Componere vultus ad aliquem.
Reſpicere vultu ad aliquem

Videre oculis aliquem
Videre lumine
Aſpicere oculis
Aſpicere vultibus
Reſpicere oculis
Cernere lumine
Spectare oculis
Spectare lumine
Tueri oculis
Paſcere lumina
Paſcere oculos
Percipere oculis voluptatem
Sequi oculis
Proſequi oculis
Inſequi lumine.
PROP. *Hærere oculis*

Reſpi-

Reſpicere luminibus.

LXXXVIII.

TEGERE VVLTVM.

Condere vultum
Abſcondere vultum
Abdere vultum
Celare vultum
Tegere vultus

Tegere lumina veſte
Veſtibus ora tegere
Prætendere oculis veſtẽ
Protegere ora dextra
Manus oculis opponere
Ante oculos opponere manum
Deuelare ora
Reuelare ora
Promere vultus
Exhibere vultus.

Oculi radiant
Oculi micant fulgore
Lumina flagrant
Lumina reformidant ſolem.

LXXXIX.

IN OFFICIO ESSE.

Officio fungi
Facere officium
Perficere officium
Eſſe in officio
In officio manere
Colere officium
Præſtare officium
Præſtare officium amici.

XC.

OCIOSVM ESSE.

Agere ocia
Peragere ocia
Ocia carpere
Ducere ſegnia ocia
Ducere vitam per ocia
Ocia habere
Natus in ocia.
TIB. *Peragere ocia.*
PROP. *Solui in ocia.*

XCI.

LABORARE.

Tolera-

Tolerare labores
Suſtinere laborem
Deſungi laboribus
Exigere labores, pro finire
Exhaurire laborem
Vrgere aliquem labore
Ponere laborem
Intermittere laborem.

Tritus labore
Patiens laborum
Impatiens laborum
Vacuus laboribus.
TIB. *Labore confectus.*
PROP. *Perferre labores*
Experiri labores.

XCII.

COQVERE.

Mollire aquis
Domare vndis
Mollire flamma
Dare foco
Transfigere verubus
Detrahere verubus
Stridere verubus
Fauilla verſare.

XCIII.

MENSAS EXTRVERE.

Ponere menſas
Apponere menſas
Ponere menſis
Ponere in menſis
Imponere menſis
Inſtruere menſas
Extruere menſas

Diſcumbere thoris
Accumbere thoris
Adeſſe menſis
Premere thoros
Premere ſedile
Premere herbas ceſpitis.

Surgere thoris
Conſurgere thoris.
TIB. *Extruere menſas*
Reddere menſæ tēpora.

XCIIII.

MENSAS EVERTERE.

Remouere menſas
Remouere menſis

Frauda-

Fraudare menſis
Negare menſas
Retinere menſas
Euertere menſas
Repellere menſas.
PRO. *Propellere menſas.*

XCV.

MORDERE.

Exercere morſus
Inferre morſus
Subire morſus
Morſu occupare
Conſumere morſu
Diuellere morſu.

Os imprimere
Carpere ore
Dente carpere
Vellere dente
Conuellere dente
Laniare dente
Stringere dente.
Premere dentẽ in aliquo
Figere dentem
Conferre dentes in corpore
Dentẽ fatigare in dente.
Roſtro trahere, id eſt, dilaniare
Haurire roſtro
Lacerare roſtro
Mergere roſtrum in corpore.
TIB. *Imprimere dentem*
Figere dentem
Figere dente.
PROP. *Dare morſus*
Morſu cruentare
Dare notas dentibus.

XCVI.

EDERE.

Fungi epulis
Perfungi epulis
Fungi dapibus
Fungi cibo
Sumere cibos
Præſumere dapes
Accipere epulas.

Capere munera Cerealia
Dare palato membra
Carpere ore
Carpere pabula
Carpere alimenta

Contingere cibos ore
Dapes dente premere
Ire in viſcera.

Sedet cibus gutture
Creſcit cibus in ore.

XCVII.

Famem depellere.

Pellere famem
Leuare famem
Releuare famem
Deponere famem
Exoluere famem.

Ieiunia paſcere
Ponere ieiunia
Sedare ieiunia carne feræ
Soluere ieiunia
Placare ieiunia
Finire ieiunia boũ cæde.

XCVIII.

Devorare.

Demergere in aluum
Demittere in aluum
Condere in aluum
Condere in viſcera
Recondere aluo
Demittere in viſcera
Immergere viſceribus
Replere cibo.

XCIX.

Evomere.

Egerere dapes
Eiectare dapes.

Cibi expers
Inops cibi
Sine munere Cereris
Ora iuuat cibus
Ora vacant cibis
Ieiunia domant
Ieiunia peragere
Confici fame.

C.

Bibere.

Haurire de fonte
Haurire faucibus
Haurire liquores
Haurire pocula

Exhau-

Exhaurire pocula
Sumere hauſtus
Gutture pleno ſumere
Trahere gutture
Bibere pocula.
PRO. *Ducere pocula*
Ora poculo admouere.

CI.

SITIRE.

Concipere ſitim
Colligere ſitim
Siti laborare
Ardere ſiti
Incitare ſitim
Fauces arent ſiti
Sitis creſcit
Sitis vrit.
PRO. *Sitis torret.*

CII.

SITIM EXPLERE.

Leuare ſitim
Releuare ſitim
Siſtere ſitim
Sedare ſitim
Pellere ſitim
Compeſcere ſitim
Deponere ſitim
Explere ſitim
Extinguere ſitim
Tollere ſitim.

CIII.

AGITARE CONVIVIUM.

Parare dapes
Parare epulas
Celebrare dapes
Celebrare dapes mero
Concelebrare dapes.

Venire ad dapes
Accipere dapibus aliquem. inuitare
Videri inter conuiuas
Soluere conuiuas, pro dimittere.
TIB. *Parare epulas*
Celebrare conuiuia
Ducere conuiuia
Trahere conuiuia
Fugere conuiuia.

CIIII.

IMPONERE CAPITI SERTVM vel aliud.

Redimere ſertis
Redimere corona
Imponere coronam
Dare capiti ſerta
Ponere ſerta in coma
Imponere ſerta comæ
Impedire ſertis comas
Implicare comas ſertis
Innectere ſertis tēpora.

Cingere coronis tempora
Flore caput cingere
Præcingere flore capillos
Tempora ferre nexa lauro
Lauro crinem innectere
Comam lauro cingere
Incingi lauro
Inducere laurum capillis
Nectere comam myrto
Capillos hedera redimere
Nectere capillos
Incingere capillos

Coronare frontem.

Velare tempora vitta
Circundare tempora vittis
Euincire crines vittis
Euincire vitta comas
Redimire tēpora mitra
Premere capillos mitra
Premere crines auro.
TIB. *Imponere coronā*
Gerere ſerta
Decorare ſertis comas
Implicare comas ſertis
Ferre tempora vincta
Redimire frontem
Cingere tempora.

Tempora redimire lauro
Deuincire lauro tempora
Vincire myrto caput
Gerere ſerta myrtea
Vincire comas olea.
PROP. *Imponere coronam*
Ponere coronam temporibus
Cingere caput

Vincire comas.

CV.

Capillos ornare.

Torquere capillos ferro : id eſt, calamiſtro inurere.
Torquere igne comam
Fingere comas
Pectere comas
Præbere capillos pectendos
Repectere comas
Deducere crines pectine
Fundere capillos varie
Iacere capillos laxè
Dirigere capillos violatos
Colligere in nodũ capil-(los
Colligere crines incertos
Ponere comas arte
Ponere crines in ordine
In ſtatione ponere
Componere comas
Recomponere comas
Componere vultus
Componere diſcrimen
Variare capillos
Variare poſitu comas
Comere comas
Ornare tempora
Ornare capillos
Permulcere comas
Exornare caput
Reſtituere turbatas comas
Reſoluere comas lapſas.
TIB. *Fingere comas*
Diſponere capillos
Diſponere crines
Comere caput
Ornare comas
Colere capillos
Colere comas
Impedire crines.
PROP. *Componere crines*
Ornare capillos
Formare capillos.

CVI.

Capillos negligere.

Inornati capilli pendent

Neglectæ comæ iacent
Fuſi capilli
Effuſi capilli
Diffuſi capilli
Inculti capilli
Promiſsi capilli
Demiſsi capilli
Immiſsi capilli
Diſiecti capilli
Sparſi ſine lege capilli
Poſiti ſine lege capilli
Collecti in nodum.
TIB. *Soluere crines*
Diſſoluere comas
Reſoluere comas
Fundere capillos
Effundere capillos
Capilli horrent
Capillos incomta
Inornatum caput.
PROP. *Crines ſoluere*
Soluere in colla crines
Spargere capillos
Effundere comas.

CVII.

DIEM FESTVM AGERE.

Parare feſtum
Parare feſtum ſolenne
Conuocare ad feſtum
Agere feſtum genialiter
Agere feſtum diem
Agere feſtum tempus
Celebrare feſtum
Feſtum annuum celebrare
Celebrare feſtum canendo
Colere feſtum.
TIB. *Agere natalem*
Habere diem inter feſtos.
PROP. *Peragere natalem.*

CVIII.

SPONDERE.

Spondere fidem
Dare fidem
Promittere fidem
Vincire fidem.
Addere fidem reb. probatis
Dictis pollicitam fidem addere
Soluere fidem
Præſtare fidem.

Colere

Colere fidem
Exhibere fidem
Parere fidem
Efficere fidem.

Fallere fidem
Temerare fidem
Violare fidem
Præterire fidem
Fide orbus.

Fides ſequitur
Fides accedit
Fides adeſt
Venit prona fides
Venit tarda fides
Salua fide
Res fidem habet
Eſt fides
Ineſt fides
Fides ſtat
Fides cadit.

Maiora fide
Maiora credibili
Fide grauiora ferre
Fide aſperiora pati.
TIB. *Tenere fidem*
Fides ineſt.

PROP. *Seruare fidem*
Tenere fidem
Firmare fidem
Fallere fidem
Rumpere fidem.

Eſt fides
Contigit fides
Cadit fides.

CIX.

VOVERE.

Concipere vota
Vota ſuſcipere
Facere vota
Ferre vota
Facere ex voto
Vota multiplicare.
Optare votis
Petere votis
Expoſcere votis
Operari votis.
Soluere vota.

Soluere voti debita
Vota perſoluere
Reddere vota
Implere vota

Vota valent
Vota deos tangunt
Vota ſequitur fides
Eſt locus in voto
Aura venit votis
Res cedit voto
Vota contingunt
Vota eueniunt.

Voti compos
Voti potens
Surdus ad vota.
PROP. Suſcipere vota
Ferre vota
Ponere vota
Soluere vota
Vota perſoluere.

CX.

SACRA FACERE.

Facere ſacra
Stata ſacra facere
Facere ſacra pro aliquo
Communia ſacra facere
Sacris operari
Peragere ſacra
Parare ſacra
Colere ſacra
Placere ſacris
Piare ſacris.

Dijs munera dare
Ponere ad deos munera
Ponere ad lares munera
Referre ad Deos munera
Ferre dijs munera
Ferre dona ſolennia
Ferre dona templis
Facere altaria pinguia thure
Ferre thura altaribus
Ferre thura flammis
Ferre thura dijs
Ferre thuris honorem
Libare thura
Fungi munere ad aras.

Frequentare ſacra
Accedere ſacris
Venire ad ſacra
Adire ſacra
Ferri ad ſacra.

Natus ad ſacra
Electus ad ſacra
Paratus ad ſacra
Socius ac comes ſacrorũ.

TIB. *Celebrare ſacra*
Dare thura
Dare thuris honores.
PROP. *Facere ſacra.*

CXI.

DEO FAVENTE.

Dijs ſecundis
Hortante Deo
Marte fauente
Cœlitibus æquis.

CXII.

DEO IRATO.

Aduerſo Deo
Aduerſante Deo
Offenſo Deo.
PROP. *Iniquis dijs*
Aduerſo Deo
Vetante Deo
Non comitante Deo.

CXIII.

CANERE.

Canere carmen
Cantare carmen ad fores
Modulari carmen arundine
Modulari voce carmina
Carmen ore mouere
Canere laudes carmine
Celebrare carmine puellas
Delinire carmine
Mulcere carmine
Mulcere carmine arundineo
Carmina effundere tibia.
TIB. *Cantare verba ruſtica*
Modulari carmen auena (re.
Sonare carmen guttu-
PRO. *Canere cantus.*

CXIIII.

CITHARA CANERE.

Mouere citharam
Mouere fila
Mouere lyram
Mouere fila lyræ
Mouere ad citharā ora

Plectra mouere
Lyram increpare
Percutere lyram
Pulſare lyram
Ferire lyra
Referre lyra
Detinere lyra
Capere lyram
Tractare fila lyræ
Tentare chordas pollice
Prætētare pollice chordas
Icere pollice ſonos
Percurrere pollice chordas
Tangere chordas
Sollicitare pollice.

Neruos pulſare
Percutere carmina neruis
Temperare neruis citharam
Sociare neruis carmina
Mouere neruos ad ver-
Canere ad modos (ba
Canere alterno pectine.
TIB. Impellere chordas pollice
Tendere brachia fide
Gaudere cithara.
PROP. Percutere lyram
Aptare neruis carmina
Tentare carmina plectro.

CXV.

PVLSARE TYMPANA.

Tundere tympana
Pulſare tympana
Mouere tympana (nu
Quatere tympana ma-
Impellere tympana palmis
Tympana obſtrepunt.

CXVI.

SALTARE.

Ducere choreas
Ducere choros
Ducere choreas ad numerum
Mouere pedem
Pulſare humum pede
Ludere in chori ſpeciem

TIB.

Tib. Ducere choros
Mouere ad modos membra.
Prop. Agere choros
Manus implicare choris
Deſtituere choros.

CXVII.

SPECTACVLA EXHIBERE.

Facere ludos
Inſtituere ludos victores
Celebrare ludos
Ludis celebrare natalē.
Tib. Concelebrare ludos
Dare ſpectacula.

CXVIII.

LAVARE.

Corpora lymphis tingere
Perlui lymphis
Lymphis abluere
Mergere corpus aqua
Tangere corpus aqua
Perfundi calidis imbribus
Artus liquido rore perfundere
Sumere aquam.
Tib. Liquore perfundere.

CXIX.

INDVERE VESTES.

Velamina, pro veſtibus, finis pro materia
Induere velamina
Sumere veſtem
Inſignire amictu
Circundare amictu corpus
Veſte corpus tegere
Induere cultib. aliquem.
Prop. Induere veſtem
Inijcere amictum.

CXX.

EXVERE VESTES.

Ponere

Ponere velamina de corpore
Veſtem ponere
Deponere veſtes
Ponere tunicam
Læuare corpora veſte
Demere amictus
Velatus tunica recincta
Velatus ſoluta tunica.

Deducere veſtem
Diducere veſtem
Reÿcere veſtem ex humeris
Diripere ex humeris veſtem
Iactare veſtem procul.
PRO. Ponere tunicam
Reÿcere amictum
Eripere amictum.

CXXI.

Dormire.

Iacêre, pro dormire
Quieſcere, pro dormire, conſequẽs pro antecedente
Somno quieſcere
Carpere quiêtem
Capere quietem
Capere ſomnos
Capere munera ſomni
Videre ſomnum
Frui ſomno.

Trahere ſomnos
Continuare ſomnos
Peragere ſomno noctem
Somno iacêre cõpoſitum
Somno iacêre grauem.
TIB. Requieſcere lecto.
PRO. Trahere quietem
Sperare quietem.

CXXII.

Cubitum ire.

Petere ſomnum
Aucupari ſomnos
Dare ſomno lumina
Dare ſomno corpora
Dare horas ſomno
Dare colla puluino ferenda
Procumbere in thoro.
TIB. Somnum petere
Sequi ſomnos.
PROP. Permittere ſe ſomno

Somnum experiri.

CXXIII.

Sopiri.

Succumbere ſomno
Solui quiete
Sopore ſolui
Languore ſolui
Reſolui quiete
Reſolui ſomno
Vinci ſomno
Vinci ſopore

Premi ſoporis grauitate
Adopertus ſomno lumina
Fuſus thoro
Plenus ſoporis
Somno ſolutus
Somno ſepultus.
Eſt ſopor in aliquo
Somno adeſt
Somnus labitur in artus
Somnus venit ad partes
Somnus venit in oculos
Quies ſubrepit
Somnus excipit
Sopor ſubit
Redit ſomnus
Alit ſomnus
Habet ſomnus
Tenet ſomnus
Mulcet ſomnus
Mouet caput, cum nictamus.

Abit ſomnus
Fugit ſomnus
Diſcedit ſomnus
Deſtituit ſomnus.
Tib. *Somnus ſopit*
Venit ſomnus
Somnus occupat
Velat amictu ſomnus
Premit lumina quies
Defluit ſomnus.
Pro: *Somno demiſſus*
Somnus impulit
Somnus declinat oculos
Somnus premit oculos.

CXXIIII.

Somnum inducere.

Facere ſomnos
Ducere ſomnos
Dare ſomnos
In ſomnos reſoluere

Sopo-

Soporem mouere
Firmare ſoporem
Premere lumina nocte
Somno ſepire.
Abijcere ſomnos
Inuitare ſomnos.
TIB. *Ducere ſoporem*
Parere ſomnum alicui.
PROP. *Vincere ſopore*
Accerſere ſomnum.

CXXV.

FVGARE SOMNOS.

Arcere ſomnos
Abducere ſomnos
Rumpere ſomnos
Abrumpere ſomnos
Expellere ſomnos
Expellere quietem
Soluere ſoporẽ clamore
Remouere ſoporem
Excutere ſomnum
Excutere quietẽ terrore
Somno fraudare.
TIB. *Fugare ſomnos.*
PROP. *Diſcutere ſomnos*

Adimere ſomnos
Turbare quietem
Pateſacere oculos alterius.

CXXVI.

ORIENTIS SIDERIS.

Sidus oritur
Canis exoritur
Canis exit
Sidus naſcitur
Sidus ſurgit
Promit ſua ſidera Chiron.
Tollit ora
Exerit ora
Tollit lacertos
Exerit pedes.

Aſpicies coronam
Delphina videbis
Scorpius videndus erit
Stella videnda venit
Stella ſtabit videnda.

CXXVII.

OCCIDENTIS SIDERIS.

Sidus mergitur
Sidus conditur
Sidus labitur
Sidus cadit
Tingitur Oceano
Subit aquas
Præcipitatur in aquas
Fugit viſus
Effugit viſus
Aufertur ex oculis
Sidus non fulget
Sidus remouetur.

CXXVIII.

IRE.

Fungi pedum officio
Carpere vias
Iter carpere
Terere viam
Ire viam
Terere pedibus
Signare pedibus
Inire pedib. locum aliquem
Mouere pedem aliquò.

Dare viam
Sequi viam
Sequi iter
Emetiri iter
Peragere iter
Peragere curſus
Dimittere iter.

Sequi terra
Gradus comitari
Gradu tangere.
TIB. *Terere viam pede.*
PROP. *Ire vias*
Inire vias
Facere iter
Verſare iter
Terere iter
Viam terere
Conterere viam
Mouere pedes
Sulcare pedib. pruinas.

CXXIX.

IRE PASSV TREMVLO.

Tremuli gradus
Ferre membra gradu tremulo
Suſtinere artus baculo
Leuare baculis membra
Inniti baculo.

SEQVI

CXXX.

SEQVI VESTIGIA.

Legere veſtigia
Sequi veſtigia
Sequi pedum ſigna
Nanciſci veſtigia
Nanciſci ſigna pedum
Quærere veſtigia
Seruare veſtigia
Flectere veſtigia
Stringere veſtigia
Ferre veſtigia.
Ponere veſtigia.

Veſtigia inſunt
Superſunt veſtigia
TIB. *Mouere veſtigia.*

CXXXI.

MORAM AFFERRE.

Facere eunti moras
Iungere moram
Addere moram
Iter retardare
Rumpere iter
Cortinere iter
Fingere moram
Moræ cauſſas afferre.

Pelle moras
Tolle moras
Rumpe moras
Mora abeſto.

Eſt mora
Longa mora eſt
Nulla mora eſt
Nulla moræ cauſſa eſt
Nec mora
Parua mora eſt
Quam minima moræ
Poſt minimum moræ.
TIB. *Detinere moræ*
Quærere moras.

CXXXII.

RESISTERE.

Siſtere gradum
Siſtere pedem
Suſtinere gradum.
Diſcedere verſo gradu
Retro ferre paſſus.

CXXXIII.

PRO-

PROPERARE.
Præcipitare viam
Vrgere iter
Euolare per viam
Traijcere membra
Ferri curſu
Cogere pedes currere.

CXXXIIII.

FVGERE.

Dare verſa terga
Dare terga fugæ
Dare terga in fugam
Dare lintea fugæ
Præbere terga fugæ
Vertere terga
Conuertere terga.

Fugam capere
Petere fugam
Concipere fugas
Fugæ mandare
Fuga ſalutem quærere
Pedibus ſalutem petere
Proripere pedes
Referre pedem
Retro ferre pedem
Gradus referre.
Quærere fugam
Præcipere fugam
Moliri fugam
Tentare fugam
Parare fugam
Tenere fugam
Deſtituere fugam.
Claudere fugam
Inhibere fugam
PROP. *Dare terga*
Linquere fuga.

CXXXV.

INCEDERE.

Ferre greſſus
Ferre iter in arua
Ferre gradus
Ferre gradu corpus
Ferre pedem
Ferre paſſus
Ingredi iter.
TIB. *Parare viam*
Ponere pedes
Ferre pedes
Referre pedes.

CXXXVI.

INGREDI DOMVM.

Intrare domum
Intrare ædes
Intrare limen
Intrare tecta
Intrare penates.

Inire domos
Inire penates
Inire penetralia
Subire domum
Subire caſam
Subire tecta
Subire penates.

Ingredi domum
Ingredi tecta
Tangere domum.
Tangere penates
Contingere domum
Contingere arua
Succedere tectis
Adire limen.
PROP. *Inferre pedes limine.*

CXXXVII.

EGREDI DOMO.

Ferre pedes extra limina
Exire fores
Exire domo
Exire tecto
Exire limine tecti
Exire laribus
Egredi domo
Egredi tectis
Egredi foribus.
TIB. *Podire è domo.*

CXXXVIII.

HOSPITIO VTI.

Vti alicuius domo
Vti hoſpitio.

Hoſpitem admittere
Hoſpitio confidere
Hoſpitium ſeruare.

CXXXIX.

HOSPITIVM PRAEBERE.

Habere hoſpitio locum
Excipere
Excipere hoſpitio
Excipere domo
Recipere hoſpitio
Recipere domo

Recipere tecto
Recipere communi lare
Accipere hoſpitio
Dare hoſpitium
Non habere fores oppoſitas.

CXL.

DARE DEXTERAM.

Dare dexteram
Iungere manus
Iungere dextram
Coniungere dextram
Committere dextram
Complecti dextram
Prehendere dextram.

CXLI.

FACERE PROMISSVM.

Reddere promiſſum
Seruare promiſſa
Pollicitis addere facta
Addere fidem pollicitis
Dare polliciti pignora
Perſoluere promiſsis præmia
Addere deos promiſsis teſtes
Confirmare promiſſum.

Ludere promiſsis
Exire promiſſum
Parêre promiſsis
Corrumpere promiſsis
Promiſſa valent
Promittere ſe facilem.

CXLII.

BENEFICIVM REPENDERE.

Referre gratiam
Rependere gratiam
Reddere gratiam
Reddere vicem meritis
Officijs precium rependere
Gratiã meritis reddere
Honorem officij referre
Titulum meritis reddere
Gratæ vrbis amorem reddere
Referre gratiam.

CXLIII.

MARIS Poëtica vocabula.

Aequor
Pontus
Pelagus
Fretum
Sal
Salum
Altum
Profundum
Immenſum.

Gurges, vnda, fluctus æſtus, per μείωσιν.

Forma maris
Imago ponti
Campi aquarum, per περίφρασιν.

Amphitrite, Galatea, Thetys.
Nereus, Neptunus, Oceanus, dij pro ijs locis, in quibus regnant, per μετωνυμίαν. Vide plura alibi, lib. 4. De re poëtica.

CXLIIII.

TERRA MARIQVE.

Terraq́ꝫ mariq́ꝫ
Terra pelagoq́ꝫ
Pelago & humo
Aqua & terra
Trans tellurē & vndas.

CXLV.

ORAM SOLVERE.

Soluere funes
Soluere naues
Soluere retinacula
Vincula ſoluere.

Religare funes.
PRO. *Soluere funem*
Soluere claſſem
Soluere vela.

CXLVI.

NAVIGARE.

Ire, pro nauigare.
Ire rate
Ire velis

Ire

Ire vento
Ire flatu
Ire per aquas
Ire per vndas
Ire per mare
Ire per æquora

Labi, pro nauigare
Labi pede æquo
Labi per æquor rate felici
Vti ventis ferentibus.

Currere, pro nauigare
Curſus, pro nauigatione
Recurſus, pro reditu
Currere aqua
Currere rate
Decurrere mari tuto.

Secare fretum puppe
Aequor puppe ſecare
Secare fluctus naue
Pontum ſecare
Vada ſecare
Scindere aquas
Scindere freta
Findere æquor
Fretum carina findere
Findere iter
Sulcare æquor fragili ligne
Sulcare vndas rate
Sulcare aquas
Arare æquor
Arare aquas.

Hactenus metaphoræ à re ruſtica ſumptæ.

Inire vias
Facere iter
Facere iter puppe
Facere vias puppe
Vehi per æquora
Nauigare æquor
Aequore ferri
Ferri puppe
Tranſire mare
Claſſe freta perarare.
Pelago ſe credere
Vento ratem cõmittere
Vndis ratem committere
Potiri freto.

Dare vela
Arare æquor

Dare vela ventis
Dare lintea
Dare ventis lintea
Dare carbaſa
Præbere carbaſa
Tendere carbaſa
Metiri aquas carina
Agere rates per mare

Petere claſſe
Petere carina
Puppe petere
Vento petere
Cærulea petere via.

Venire rate
Venire puppe
Venire carina
Carinæ inſultant fluctibus.
T IB. *Ire rate*
Ire puppe
Ire per vndas
Confundere pontum
Ratem ventis credere
Ratem per freta ducere
Naues contemnunt vndas.
P ROP. *Cærulũ*, pro mari.
Gurges, pro mari
Velificare, pro vela facere
Ire, pro nauigare
Ire per mare
Ire per vndas.

Findere claſſe freta
Findere mare carina
Facere iter gurgite
Vehi per cœrula
Dare lintea
Tendere lintea
Petere claſſe
Ducere ſalo vela
Nauem propellere in æquor
Legere iter.

CXLVII.

RETRO NAVIGARE.

Vertere vela
Flectere ratem
Flectere iter
Verſo relabi vento
Aura refert
Venti referunt.

VEN-

CXLVIII.

VENTI OBSECVNDANTES.

Venti ferentes
Venti fauentes
Venti ſecundi
Venti amici
Venti vtiles
Venti ſui , id eſt fauentes
Aura ſecunda
Aura mollis
Aura facilis.

CXLIX.

VENTIS ADVERSIS.

Ventis iniquis
Non æquis ventis
Vento aduerſo
Ventis diſcortibus
Aduerſis fluctibus
Aduerſa aqua
Venti vetantes
Pelago vetante
Vento prohibent
Inuitis aquis

CL.

VENTOS EXCITARE.

Surgit mare, cùm vẽtis agitatur,
Ira maris, pro tempeſtate
Sæuitia maris
Freta indignantia
Hiems , anni pars tempeſtuoſa, pro tempeſtate accipitur.

Mare turbidum
Fretum motum
Bella ventorum
Tumeſcentes aquæ
Aequora vento concita
Agitatũ fluctib. æquor.

Pax maris
Tranquilla æquora
Compoſitum mare
Freta ſtantia.

Mouere freta
Concutere freta
Miſcere freta

Concitare aquas
Exaſperare vndas
Confundere æquor.

Mare agitatur ventis
Mare tumet
Mare tumeſcit ventis
Mare albet ſpumis
Iactantur ventis æquora
Aquis feriri.
TIB. *Mare ventis tumet.*
PRO. *Venti vexant.*

CLI.

VENTOS SEDARE.

Placare ventos
Temperare ventos
Siſtere mare
Sternere æquor
Componere mare
Componere aquas
Mulcere aquas
Aequora mulcere
Frangere vndas
Coërcere vndas
Coërcere aquas
Fluctus compeſcere.

Tenent venti
Venti ponunt
Capit Eurus
Subſidunt venti
Sileſcunt venti
Remittit vnda ſæuitiam
Freta miteſcunt
Mare ſternitur
Mare finit iram
Maris ira frangitur.
TIB. *Mare conſiſtit.*
PRO. *Vnda ponit minas*
Aequor ponit metus.

CLII.

NAVIS CONCVSSA VENTO.

Quaſſa nauis
Quaſſatæ rates
Laceræ puppes
Lacerata puppis.

CLIII.

FACERE NAVFRAGIVM.

Mergere aqua
Mergit ratem procella
Mergi vnda
Demergere ponto.

Bibere æquora
Bibere æquoreas aquas
Obrui aquis
Ventis obrui
Obruere vndis
Eſſe naufragum
Iactari per vndas naufragum
Nauis offendit
Tenere ratis membra.

CLIIII.

REMIGARE.

Ducere remos
Mouere freta remo
Mouere remo carinam
Impellere remis
Impellere remige
Pulſare vndas remo
Pulſare æquor remige
Iter remo carpere
Verrere freta remo
Peragere freta remo
Torquere aquas remis.

Diuidere remis
Remis eruere
Findere remigio
Scindere aquas
Vti remis
Referre ad pectora remos
Perſtare in remorũ verbere
Admouere remis fretũ.

Nauis it remige
Remus it
Aequora remo ſpumeſcunt
Aequora caneſcunt remo.
TIB. *Remo pellere ratem.*
PROP. *Ducere remos*
Remige propellere
Carpere remis
Radere remis
Vada remis pulſa.

CLV.

Appellere.

Applicare terris
Applicare in terris
Applicare ad aras
Aduertere terræ
Allabi terris
Petere portus
Intrare portus velo
Remige portus intrare
Tenere portus.

Tangere portus
Littora tangere carina
Tangere littora pinu
Tangere humum
Carina reduci tangere
Contingere portus
Contingere littora
Terram contingere
Contingere humum
Contingere harenas
Attingere terras
Attingere portum
Aduertere curſus
Aduertere carinam
Aduertere puppim
Potiri harena
Premere littora pede
Vertere puppim ad littora

Applicare remos.

Dare littus
Portu recipere
Statione recipere
Excipi portu
Recipi portu.
Pro. *Ratem applicare*
Portus petere
Littora tangere
Portus tangere
Littora capiunt.

CLVI.

Natare.

Ire per aquas
Iter per mare ſacere
Carpere iter maris
Dimouere aquas brachijs
Secare aquas
Findere vias pectore
Findere aquas corpore
Vti remis corporis
Pulſare vndas lacertis.
Labi per æquora
Ferri per aquas
Pendêre aquis

Ferire, trahereq́ aquas
Mari brachia credere
Brachia iactare aquis
Trahere per aquas brachia
Excutere per vndas brachia.
TIB. Pellere vndam manu
Pellere aquam pectore.
PROP. Ducere manus
Vnda cedit.

CLVII.

VOLARE.

Sumere pennas
Mouere pennas
Mouere pēnas per aëra
Mouere alas
Iactare alas
Iactare pennas
Agitare alas
Remis alarum inſiſtere.

Carpere viam
Carpere viam aëriam
Carpere aëra
Carpere æthera
Carpere iter alato pede
Iter æthereum carpere
Carpere iter per aëra
Facere per auras iter
Agere iter
Ire in auras
Ire per auras
Agi per auras
Vehi per auras
Pennis tolli in aëra
Niti pennis in aëra
Tollere corpus in auras
Corpus in alas librare
Librare corpus per iter.

Credere ſe cœlo
Pennis petere
Leuari pennis
Alleuari pennis
Ingredi æthera
Findere aërem
Aëre pendêre
Pendêre pennis
Pendêre pennis in aëre
Pendêre in auras
Pennas librare in aëre
Quatere pēnas in aëra.

In nubes abire
Inter nubes ferre membra

Labē

Labi ſupra nubes
Pennis labi per auras
Labi per aëra
Scindere nebulas
Peruolare iter aërium
Stringere pennis
Percutere pennis aëra
Diſtringere alis
Alis effugere
Alis inniti
In aëra producere
Labi aëre per vias.

Supprimere habenas curſus aërij
Inclinare curſus.
TIB. *Perlabi auras*
Vehi per aëra.
PROP. *Secare auras*
Vectari in aëre.

CLVIII.

EVANESCERE.

Exire in auras
Secedere in tenues auras
Dilabi in auras
Vaneſcere in auras
Euaneſcere in leues auras.

CLIX.

NERE.

Vti arte Palladis
Ducere lanas
Excolere lanas rudes
Non ſinere rudes eſſe lanas
Mollire lanas
Mollire lanas trahendo
Trahere vellera motis digitis
Trahere penſa
Ducere fila ſequentia
Deducere fila pollice
Verſare ſuſum pollice.
Verſare ſtamina pollice.

Stamina nere
Nere ſtamina impreſſo pollice
Ducere ſtamina ſuſo
Torquere pollice ſtamina
Torquere digitis ſtamina
Suſpendere ſtamina
Percurrere ſtamina
Perficere ſtamina
Exonerare colos.

Tib. Operari Mineruam
Trahere vellera
Imponere manum penſis
Pollice verſare
Nere ſtamina
Ducere ſtamina
Deducere ſtamina colo.
Prop. Carpere penſa
Trahere penſa
Laborare penſa
Onerare penſis.

CLX.

Arare.

Scindere aratro
Proſcindere aratro
Findere aratro
Ducere aratrum
Deprimere aratrum
Scindere vomere.

Nouare terram
Renouare aratro terrã
Demouere aratro glebã
Aratro ſulcum patefacere
Sulcare vomere
Verſare vomere
Subigere vomere
Sauciare vomere
Rumpere vomere.

Vertere glebas
Vertere humum
Eruere humum
Peragere humum
Mouere humum
Fodere arua
Colere arua
Rus colere
Terram vomere colere
Colere agros
Colere fruges.

Terra intacta raſtro
Neſcia aratri
Terra ceſſat
Terra ſeneſcit.
Tib. Arare arua
Findere arua
Confindere ferro tellurem
Subigere arua
Sollicitare humum
Premere aratro
Verſare ſolum
Sulcare agros

Reno-

Renouare arua
Colere arua
Colere rura
Requieſcit ager
Requieſcit humus.
PROP. *Vertere agros*
Verſare rura
Premere aratro
Colere rura.

CLXI.

SVB IVGVM DVCERE.

Vocare ſub iuga
Venire ſub iuga
Trahere ſub iuga
Ducere ſub iuga.

Sub iuga ire
Colla iugis ſupponere
Præbere colla iugo
Præbere colla ad iuga
Dare colla iugo premē-da
Præbere colla iugo pre-menda
Supponere tauros oneri
Imponere iugum
Premere aratro collum
Aratra ſubire
Venire ad aratra.

Subducere oneri colla
Detractare iugum
Detractare aratrum
Collo iuga ſubtrahere.
TIB. *Ducere ſub iuga*
Subire iuga
Submittere iugo colla
Aratro adiungere
Soluere iugis vincula.
PRO. *Agere ſub iuga*
Succumbere aratro
Subtrahere iugo colla
Rumpere iugo vincula
Detractare aratra.

CLXII.

SERERE.

Iacere ſemina
Iactare ſemina
Mittere ſemina in ſolum
Spargere ſemen in hu-mum
Mandare ſemina hare-næ
Semen humo condere
Obruere ſulcis ſemina
Obruere ſemina terra

Terræ

Terræ ſupponere ſemina
Credere aruis Cererem.

Humus mollit ſemina
Tempus perducit ſemen in ariſtas.
TIB. *Credere ſulcis ſemina*
Cōmittere terræ ſemina
Terra perſoluit ſemina
Reddit ſemina ager
Ponere humo ſemina.

CLXIII.

PINSERE.

Frangere munera Cereris
Mollire cererem manu.

CLXIIII.

RETIA TENDERE.

Nectere retia
Ponere retia
Tendere retia
Tendere plagas
In retia agere
In retia premere.

CLXV.

VENARI.

Operare ſtudijs Dianæ
Exercere ſtudia Dianæ
Colere venandi ſtudium
Sequi feras
Sectari feras ſagaci catulo
Ire in feras
Figere feras
Studioſus ferinæ cædis
Laſſus venandi ſtudio.

Copula tenet canes
Copulas canibus detrahere
Vincula canib. demere
TIB. *Vincula demere cani*
Claudere valles inſidijs
Claudere colles indagine.
PROP. *Suſcipere ſacra Dianæ.*

CLXVI.

EQVITARE.

Vehi

Vehi equo
Ire in equo
Meare equo
Terere equo terram
Vngula equi pulſare terram.

Conſcendere in equum
Conſcendere equum
Tolli equo
Terga equi premere.

Admittere equum
Subdere calcar equo
Vrgere equos
Inſtare equis
Hortari equos
Exhortari equos.

Flectere quadrupedem in orbem
Equitare in orbem
Ire in gyrum
Deſcendere equo
Terga equi relinquere
Excidere equo
Decidere ab equo.
Excuti ab equo.
TIB. *Inſidere equo.*
Edere corpus ſuper equum
Contendere recto curſu
Contendere gyro.
PROP. *Gyrum equis pulſare.*

CLXVII.

HABENAS MANU TENERE.

Contingere manu habenas
Premere manu frena
Corripere lora manu
Habenas accipere
Agitare habenas
Frena manu ducere.

CLXVIII.

HABENAS RELAXARE.

Dare frena
Dare lora
Immittere habenas
Concedere habenas
Remittere frena
Lora remittere
Lora ſoluere

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0100-5

Lora concutere
Excutere habenas.
TIB. *permittere habenas.*
PRO. *Mittere habenas*
Frena mouere.

CLXIX.

HABENAS CONTRAHERE.

Supprimere habenas
Supprimere frena
Supprimere lora
Retinere frena
Retentare frena
Tendere lora
Tendere habenas retrò
Attrahere lora.

CLXX.

HABENAS REGERE.

Habenas regere
Regere ora equi
Regere frenis
Vti habenis
Vti loris
Moderari habenas
Frenis moderari
Coërcere frenis
Flectere habenas
Tentare habenas.
TIB. *Habenis compeſcere*
Compeſcere freno.

CLXXI.

HABENAS DETRECTARE.

Repugnare habenis
Frenis repugnare
Recuſare frena
Relinquere lora
Equus tenax contra frena
Equus rigidæ ceruicis.

Parêre habenis
Pati frena
Premere frena
Frenare ora
Succedere habenis
Habenis verſis.
TIB. *Mordere frena.*

CLXXII.

ARCVM TENDERE.

Tendere arcum
Intendere arcum
Contendere arcum
Obuertere arcum in aliquem
Attrahere arcum
Arcum flectere
Flectere cornua
Curuare cornua
Sinuare arcus
Lunare arcus.

CLXXIII.

IACVLARI.

Moliri ſagittas
Librare iaculum
Sollicitare arcu
Inceſſere iaculis
Ferre tela in aliquem
Mittere iaculum
Mittere ſagittas
Telum mittere
Iacere tela
Conijcere tela
Spargere tela
Expellere arcu ſagittam
Impellere ſagittam neruo.

Percutere iaculo
Sagitta percutere
Figere tela
Figere iaculum
Figere telo
Iaculo figere
Traijcere telo
Traijcere ſagitta.

Supprimere tela
Ire ſagittam
Iaculari ferro
Iaculum venit.
TIB. *Iacere ſagittam.*
PROP. *Mittere ſagittam*
Figere tela
Concutere arcu
Oppugnare ſagittis.

CLXXIIII.

TELA VENENO ILLINIRE.

Tingere veneno
Tingere tabe mortifera
Tingere mordaci felle

Linere felle vipereo
Linere felle ſerpentis
Tela felle lurida
Madere cruore vipereo
Tela madent felle
Virus ineſt
Toxicum, pro veneno

CLXXV.

HASTAM VEL TELVM ALIquod torquere.

Promere ſpicula
Dirigere haſtam
Quatere haſtam
Quaſſare haſtam
Concutere telum
Vibrare iaculum
Torquere iaculum
Torquere haſtile
Torquere haſtam
Torquere tela
Intorquere iaculum
Contorquere haſtam
Mittere telum
Immittere lanceam
Agere haſtam
Exigere haſtam.

Excipere telum
Reſumere tela
Remittere tela.

Hæret haſta
Stat haſta
Sedet haſta
Tranſit haſta
Repellitur haſta.

CLXXVI.

VRBEM EXTRVERE.

Ponere fundamina
Iacere fundamina
Moliri mœnia
Ponere mœnia
Ponere muros
Facere mœnia
Muros facere
Aedificare muros
Statuere vrbem
Conſtituere mœnia
Conſtituere larem
Conſtituere domos
Figere mœnia
Condere mœnia

Struere mœnia
Incingere mœnibus
Condere vrbem.
Surgunt mœnia
Conſurgit vrbs
Creſcunt mœnia
Stat vrbs.
TIB. *Exurgunt muri*
Formare vrbis mœnia
Extruere caſas.
PRO. *Iácere mœnia*
Condere mœnia
Statuere orbem.

CLXXVII.

DIRVERE VRBEM.

Euertere vrbem
Subuertere vrbem
Diruere mœnia
Subruere mœnia
Deijcere mœnia
Diſijcere vrbem
Concutere mœnia
Sternere mœnia
Solo æquare vrbem.
PRO. *Perdere vrbem*
Subruere vrbem.

CLXXVIII.

CREMARE.

Ferre ignes in aliquid
Ferre faces in tecta
Dare flammis
Dare flammis torrenda
Dare flammis adolenda
Dare ignibus
Imponere flammis.

Ponere in igne
Ponere in ignes
Ponere in flammam
Abſumere igne
Dare in rogos
Imponere rogis
Vertere in cineres.

Cadit vrbs
Concidit vrbs
Procumbit ſolo vrbs
Iacet vrbs.

CLXXIX.

OBSIDERE.

Claudere mœnia
Obſidere mœnia
Cingere mœnia

Preme-

Premere obſidione
Pati moras obſidionis.

Mœnibus ſe continere
Luſtrare mœnia
Tradere mœnia
Carpere mœnia.

CLXXX.

PORTAS APERIRE.

Reſerare mœnia
Portas reſerare
Recludere portas
Clauſtra relaxare
Laxare ianuam
Pandere fores
Aperire fores
Aperire ianuam
Adaperire ianuam
Demere ſeram
Excutere ſeram
Ianua patet.
TIB. Reſerare fores
Reſerare poſtes
Vertere cardinem
Vertere fores cardine
Ianua pateſcit.

CLXXXI.

PORTAS CLAVDERE.

Claudere portas
Addere ſeram poſtibus
Obdere fores
Obſtingere limen
Opponere ſeram
Submouere ſeram.

Seræ tenent
Portæ clauſæ
Ianua fulta ſera.
TIB. Claudere fores
Opponere ſeram
PRO. Recludere portas
Præcludere fores
Obducere ſeram.

Expellere è foribus
Diruere fores.

CLXXXII.

CERTARE.

Mouere certamen
Venire ad certamen
Venire in certamen
Adeſſe ad certamen

Inire certamen
Certamina ſubire
Peragere certamen
Certamina creſcunt.

Fortuna certaminis
Lex certaminis
Precium certaminis.

CLXXXIII.

CVM PERICVLO aggredi.

Petere per pericula
Offerre ſe ad pericula
Moliri pericula
Subdere pericula.

Pati pericula
Perferre pericula
Exhaurire pericula.

CLXXXIIII.

VENIRE AD MANVS.

Manus ſtringere
Manus armare
Addere manus in arma
Inſtruere manum telo
Inijcere manus
Intentare manus proteruas
Inferre manus armatas
Conſerere manus
Conferre manus
Manibus inſequi ora
Tendere manus in ora.

Manus tenere
Continere manus
Retinere manus
Suſtinere manus.
TIB. *Abſtinere manus.*
PROP. *Inijcere manus*
Miſcere manus
Infectas ſanguine habere manus.

Temperare manus
Manus habere manſuetas.

CLXXXV.

PVGNARE.

Bellare
Pugnare
Suſcipere bellum

Suſcipere munus Martis
Sollicitare bello
Arma ſumere
Capere arma
Parare bella
Ferre arma
Inferre arma
Ferre bella
Afferre bellum
Tollere arma
Mouere arma
Bella mouere
Ire in arma
Venire in arma
Ruere in arma.

Vertere in arma
Concitare in arma
Vocare ad arma
Fouere arma
Coire ad arma
Ad bella coire

Bellum indicere
Sequi bella
Sequi arma
Agmina ſequi
Caſtra ſequi
Acies ſequi
Ad bella ſequi
Opes hoſtiles ſequi.

Pugnæ ſe parare
Dimicare pugna
Gerere bellum
Gerere bellum longum
Gerere opus Martis
Peragere bella
Miſcere prælia
Capeſcere arma
Conferre Martem
Conferre dextram
Concurrere ferro
Concurrere telis
Decertare ferro
Committere pugnam
Ferre tela coniuncta.

Minari bellum
Repetere per arma
Repetere belli tumultus
Bellum conſurgit
Bellum it longius
Bella tument
Bellum laſſat
Bella iacent
Fortuna belli pendet.

Tela volant
Agitatus in armis
Facilis ad bella
Promtus ad bella
Immunis belli
Auidus belli.
TIB. *Arma ſequi*
Caſtra ſequi
Offerre ſe armis
Bella calent.
PROP. *Ad arma vocare*
Arma armis nectere
Subire militiam
Sequi caſtra
Bella gerere
Miſcere prælia
Concurrere campo.

CLXXXVI.

AB ARMIS RECEDERE.

Deponere bellum
Recedere ab armis
Bello deſiſtere
Finire Martem
Finem bello imponere
Contundere arma
Coërcere arma
Stant acies.
PRO. *Contundere arma alicuius*
Arma condere.

CLXXXVII.

SIGNORVM MILITARIVM.

Signa mouere
Inferre ſigna
Signa ferre
Signa tueri
Stare pro ſignis
Signa relinquere.
TIB. *Vocare ſub ſigna*
Concurrere ſignis aduerſis.
PRO. *Mouere ſigna*
Signa tueri
Signa ſequi
Reddere ſigna.

CLXXXVIII.

SVBIVGARE.

Subigere
Domare
Domare bello

Fundere armis.

Ferre pedem vertice
Sub pede colla tenere
Colla ſub pede premere
Domitum pedibus calcare
Impoſito pede calcare
Imponere victorem pedem
Supponere pedib. caput
Sedere ſub pede.
PRO. *Subdere colla*
Dare colla.
PRO. *Subigere*
Accipere vincula
Trahere ſub iura
Premere impoſitis pedibus.

CLXXXIX.

SVPPLICEM ESSE.

Procumbere genibus alicui
Procumbere in terram
Procumbere ante pedes
Poſito genu procumbere
Iacêre ante pedes alicuius
Amplecti pedes
Succumbere genu flexo
Tendere genib. brachia
Tendere in crura manus
Submittere genu
Rogare veniam prece ſupplice.
TIB. *Procumbere ad pedes*
Supplicem genibus perrepere tellurem
Peragere voce ſupplice.
PRO. *Tangere pedes*
Ante pedes volui
Demittere ceruices
Venire ſupplicem.

CXC.

PRECARI.

Dare preces
Dare verba precantia
Dicere preces
Dicere verba precantia
Complecti preces
Concipere preces

Admouere preces
Adijcere preces
Adhibere preces
Addere preces
Effundere preces
Vti precibus
Inſtare precibus
Sollicitare precibus
Tentari precibus
Adorare prece
Deuenerari prece
Petere prece
Rogari voce
Precari ore.
Annuere precibus
Precibus fauere
Aſſentire precibus
Acceſſum dare precibus
Tribuere precibus alicuius
Succumbere precibus
Flecti precibus
Vinci precibus
Frangi precibus.

Spernere preces
Repellere preces
Deſerere preces orantis
Sinere preces eſſe vanas
Surdas aures oranti præbere
Obdere forem vocibus.

CXCI.

PRECES AVDIRE.

Audire precantem
Exaudire preces ſupplicis
Audire preces
Accipere preces
Accipere preces ſub conditione
Excipere preces molliter
Efficere preces ratas
Mitte precari
Preces tangunt
Preces valent
Preces pondus habent.
PROP. *Adire prece*
Reddere preces
Preces negligere
Preces eleuare
Preces valent
Preces remorantur.

LEGES

CXCII.

LEGES VICTIS IMPONERE.

Ferre leges
Dicere leges
Dare leges
Imponere leges
Sub leges vocare.
PRO. *Dare leges*
Indicere leges.

CXCIII.

IMPERII FINES PROFERRE.

Proferre imperium
Promouere imperium
Promouere vires
Adijcere imperio
Subijcere regna
Auctus regno.

CXCIIII.

IMPERIVM DEFERRE.

Deſtinare imperio
Referre rerum ſummam ad aliquem
Committere imperium alicuius fidibus
Capere imperij frena
Accipere habenas imperij
Capere moderamina rerum
Capere regna.
PROP. *Accipere imperium.*

CXCV.

IMPERARE.

Regere imperium
Regere opes
Moderari imperij frena
Potiri ſceptro
Solio potiri
Solio ſedere
Potiri capta vrbe
Tenere frena imperij
Regna tenere
Res tenere.

CXCVI.

MANDARE.

Dare mandata
Mandata accipere
Mandati cauſſam ſuſcipere.

Ferre

Ferre mandata
Ferre mandata ad aliquem
Referre mandata.

CXCVII.

MANDATA EXEQVI.

Mandata peragere
Perficere mandata cura fideli
Exequi mandata
Mandata perferre
Fungi mandato
Perfrui mandatis.

Iuſſa facere
Efficere iuſſa
Peragere iuſſa
Dicta peragere
Peragere edita
Annuere iuſsis
Parêre iuſsis
Obtemperare iuſsis.

CXCVIII.

EIICERE IN EXILIVM.

Vrbe pellere
Vrbe prohibere
Eijcere vrbe
Expellere patria
Adimere patriam
Demere humum natalem
Patria iubere abeſſe
Pelli ab oris patrijs
Agi exulem
Mutare exilio vrbem

Excutere ſceptris
Regnis pelli
Domo pelli
Exulare per externas oras
Adimere ius ciuis.

Exul domus
Patria carens.

CXCIX.

OPIBVS SPOLIARE.

Rapere opes
Eripere opes
Diripere opes
Opes adimere

Detra-

Detrahere opes
Attenuare opes
Minuere opes
Perdere opes
Carpere opes.
TIB. *Eripere opes*
Detrahere opes.
PRO. *Auſerre opes.*

CC.

GLADIO CINGI.

Cingi enſe
Accingi enſe
Præcingi enſe
Subijcere latus gladio
Latus enſe cinctum
Latus enſe vinctum.
PRO. *Reuincire latus enſe.*

CCI.

GLADIVM EDVCERE.

Exigere enſem
Enſem exerere
Nudare gladium
Stringere gladium
Stringere mucronem
Diſtringere enſem
Vagina enſem liberare
Diripere vagina enſem.

Ducere ferrum vagina
Ebur vacuum enſe
Petere ferro
Petere enſe
Telo petere.

CCII.

VVLNERARE.

Diſtringere
Diſtringere vulnera
Dare vulnus
Facere vulnus
Vulnere lædere
Vulnere violare
Cuſpide lædere
Enſe ferire
Facere ſaucium.

Vulnus afficit
Vulnus deſcendit
Tardus vulnere
Tardatus vulnere.

CCIII.

VVLNVS ACCIPERE.

Pati vulnus
Accipere vulnus
Accipere vulnera inhoneſta tergo
Ferre vulnus ab aliquo
Fieri ſaucium
Gerere vulnus
Habere vulnus
Tenere vulnus
Sentire vulnus
Alere vulnus peſtiferum.
TIB. *Ferre vulnera.*
PROP. *Pati vulnera*
Vulnera ſentire.

CCIIII.

VVLNERI SE SVBDVCERE.

Eludere vulnus
Subducere ſe à vulnere
Effugere ictus
Ab ictu ſe retrahere
Ictum repellere
Excutere tela
A telo recedere.

CCV.

EVVLNERE TELVM TRAHERE.

Trahere ferrum à vulnere
Trahere telum de vulnere
Extrahere de vulnere
Rapere telum corpore
Eripere telum tergo
Educere telum infixum
Euellere ferrum de pectore
Reuellere telum oſſe.

CCVI.

VVLNVS CVRARE.

Ligare vulnus
Vulnera mulcere
Vulnus fouere
Vulnera leuare
Iuuare vulnera
Sedare vulnera
Vulnera ſanare
Vulnera tollere
Vulnus coit

Vulnus

Vulnus ducit cicatricem.

CCVII.

Mederi.

Confugere ad opem medicam
Medicas artes exercere
Admouere opem
Ferre medicam opem
Ferre opem vulneri
Iuuare ope medica
Leuare Apollinea arte
Sanare ope
Sentire opem medicam
Pellere morbos
Tenere fila parcarum.
Tib. *Applicare medicas manus*
Corpora leuare
Sanare herbis
Medicando auferre dolorem
Expellere morbos.

CCVIII.

Vulnus renovare.

Vulnus nouare
Renouare vulnus
Tractare vulnus
Contrectare vulnus
Vulnera retractare
Agitare vulnera
Tangere vulnera
Vexare vulnera
Rumpere vulnera
Tollere manus de vulnere.

Tactum reformidat vulnus
Vulnus ſcinditur
Cicatrix redit in vulnus.

CCIX.

Transfigere.

Haurire latus
Haurire cruorem
Enſe latus perforare
Enſem in latus obliquare
Gladium lateri recondere
Peragere latus enſe
Eruere latus haſta.

Pectus haurire ferro
Figere pectus ferro
Figere præcordia
Rumpere telo pectora
Rumpere præcordia ferro
Tranſijcere enſe pectus
Adigere ferrum per pectus
Adigere in pectus enſem
Exigere ferrũ per præcordia
Condere enſem in pectus
Recondere tela in pectore
Pectore ferrum condere
Demittere per pectus telum
Fodere ferro pectora
Induere pectora telis.

Iugulo dare pectus
Iugulum recludere enſe
Iugulum recludere mucrone
Reſoluere ferro iugulum
Enſem demittere iugulo
Iugulo ferrũ demittere
Iugulum abſcindere
Condere telum iugulo
Fodere corpus telis.

Fodere cultro guttura
Conijcere ferrum in gutture
Rumpere guttura cultro
Auferre guttura
Figere mucronem tempore.
Viſcera traijcere ferro
Tranſijcere gladio
Agere ferrum per viſcera
Exigere ferrũ per ilia
Adigere coſtis enſem
Demittere ferrũ in ilia
Gladium demittere in ima ilia
Conijcere ferrum
Incumbere ferro
Gladio finire dolores
Incumbere telo.

It enſis, cùm figitur.
Ferrum ſtat
Plaga ſedet.

Ca-

CCX.

Capvt cervicibvs abſcindere.

Abrumpere ceruicem
Eripere caput collo
Detruncare caput
Auferre caput
Auellere caput
Decutere caput.
Prop. *Deſecare ceruicem*
Incidere gulam.

CCXI.

Ervere alicui oculos.

Expellere genis oculos
Haurire lumen alterius
Adimere lumen
Adimere lucem
Eripere lumen.

Condere digitos in lumina
Condere luminibus ſpicula
Tendere manus in ora
Manibus ora inſequi
Petere ora manu
Petere oculos facibus
Damnare nocte lumen, id eſt, cæcitate punire.

Carere oculis
Orbum luminibus fieri
Orbus luminis
Priuatus lumine
Inanis luminis.
Tib. *Fœdatus lumina*
Oculos appetere.
Prop. *Vngues in vultum conijcere*
Exuere oculos flamma.

CCXII.

Occidere.

Lethare, pro letho dare: vnde & lethatus participium.
Fungi cæde
Dare letho
Dare morti
Dare neci
Dede neci

Mittere neci
Mittere Letho
Demittere morti
Demittere ad vmbras
Mittere ad Stygias vndas
Dare ad Stygem
Ducere ad Stygias aquas
Perdere morte.
Effundere ſanguinem alicuius
Effundere vitam
Facere ſanguinis parum
Eripere vitam alicui
Animam eripere
Animæ iter eripere
Finire alicui vitam
Adimere vitam
Auferre vitam
Animam auferre
Exturbare animam
Elidere animam
Elidere fauces
Expellere animam
Expellere anima.

Reddere animam per vulnera
Perimi Marte
Marte cadere
Acie perire
Enſe cadere
Perimere Marte
Sternere ferro
Necem parare.
Solutus morte manu facta, id eſt, occiſus.
Interceptus neci
Cæde nocens
Cæde ſatiatus
Cæde ſaturatus.

Manus immunis cædis
Vacua cædis manus
Manus innocua.
PRO. Occupare enſe aliquem
Soluere vitam
Sub armis cadere
Manus infectæ ſanguine.

CCXIII.

VITAM DONARE.

Concedere vitam
Dare vitam

Dare

Dare animam
Subducere animam morti
Seruare animam
Seruare vitam
Accipere vitam
Debere vitam
Debere ſalutem.

CCXIIII.

CAEDEM FACERE.

Facere cædem
Committere cædem
Cæde manum tingere
Recalfacere telum cæde
Enſem tepefacere ſanguine
Sanguine tepefacere haſtam
Tingere ferrũ ſanguine
Facere aceruos enſe.
PROP. *Tingere ferrum ceruice alicuius.*

CCXV.

VITAM LAQVEO FINIRE.

Animam laqueo claudere
Animæ viã laqueo claudere
Colla laqueo ligare
Laqueo ligare guttura
Nodare collo laqueum
Aptare collo vincula
Implicare colla laqueis
Laqueo fauces innectere
Elidere fauces laqueo
It guttur per laqueum
Strangulare ora
Claudere iter vocis
Præfocare animæ viam.

CCXVI.

DARE SE PRAECIPITEM.

Mittere ſe deſuper in alta
Mittere ſe ſuper pontum
Mittere in vndas
In aquas mittere
Immittere in vndas corpus
Præcipitare in aquas

Mittere ſe è ſummo
Iacĕre ſe è ſummo
Propellere ex alto corpus
Ferri in præceps
Volui in præceps
Mittere præcipitem
Dare ſaltus è ſummo
Dare ſe præcipitem
Vadere per præceps.
TIB. Delabi præcipitem.
PROP. Iacĕre corpus è ſaxo
Mittere corpus è ſaxo.

CCXVII.

CAPI VEL DEPREHENDI.

Laqueos diſponere
Cadere cathenis
Cadere in laqueos
In plagas cadere.

Decidere in caſſes
Teneri laqueis.

Emittere laqueis
Demere vincula
Rumpere vincula
Reſoluere captiua corpora
Tendere caſſes
Teneri cathenis
Soluere cathenis
Leuare vincula
Remittere vincula.

CCXVIII.

IN VINCVLA CONIICERE.

Claudere in ſolidis tectis
Claudere in carcere
Carcere cohibere

Parare vincula
Inijcere vincula collo
conijcere vincula collo
Addere captiuis vincula
Adhibere captis vincula
Innectere vinculo
Impedire vinculis
Coërcere vinculis
Domare vinculis
Retinere vinculis.

Dare manus ad vincula
Porri-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0120-6

Porrigere manus ad vincula
Addere manus in vincula
Nectere per manus vincula
Gerere ceruice vincula
Vincere cathenis
Religare cathenis
Compeſcere cathenis
Nectere cathenas per colla
Onerare colla cathenis.

Pati vincula
Subire vincula
Ferre vincula.
TIB. *Religare brachia*
Vincire compede
Subijcere colla cathenæ
Teneri cathenis
Crura ſonant compede
Negare ſe vinculis
Detrectare vincula
Vincula tenent.
PRO. *Parare vincula*
Aſtringere vinculis
Vincire cathena
Circundare cathenis colla
Liuere cathenis
Vincula perpeti.

CCXIX.

OPITVLARI.

Ferre auxilium
Ferre opem
Succurrere amico
Ferre auxilium in reb. miſeris
Ferre opem reb. in arctis
Afferre opem lapſo
Tueri conſtanti fide amicum
Amici cauſam non deſerere
Ferre pro aliquo arma.

CCXX.

PVNIRE.

Capere pœnas alicuius rei
Exigere pœnas
Afficere pœna
Coërcere pœna
Pœnæ dedere.

Merere pœnas

Commerere pœnas
Merere ſupplicium
Recuſare ſupplicium.

CCXXI.

POENAM STATVERE.

Ponere pœnas
Imponere pœnas
Addere pœnas
Ire in pœnas
Trahere in pœnas
Verti in pœnas.

CCXXII.

POENAM MINVERE.

Mollire pœnam
Leuare parte pœnæ
Leuare à pœna partem
Demere pœnam
Eximere pœnæ
Contrahere pœnas.

Seruare pœnam
Reſeruare pœnæ
Differre pœnas
Differre pœnæ tempora
Debere pœnas
Experiri pœnas
Inſtare pœnas
Digerere in alios pœnas: id eſt, alios participes pœnæ facere.
TIB. *Minari pœnas*
Perſequi pœnis.
PROP. *Inuigilare pœnis.*

CCXXIII.

DARE POENAS.

Dare pœnas
Luere pœnas
Luere morte pœnas
Subire pœnas
Inire pœnas
Pati pœnam
Pati nouum pœnæ genus
Pati pœnam ſine crimine
Pendere pœnas
Soluere pœnas
Facta luere
Pœna venit
Pœna ſequitur

Pœna

Pœna reuertitur
Pœna redundat
Pœna ſuperat
Pœna trahit
Eſſe in pœna, cogitare de vltione.
Pœna culpa minor
Pœna merito minor
TIB. *Luere pœnas*
Perſoluere pœnas
Pœna manet.
PROP. *Dare pœnas*
Pœna eſt ante pedes.

CCXXIIII.

FINEM FACERE.

Facere finem
Facere modum
Ponere finem
Imponere finem
Imponere modum
Statuere modum.

Finem quærere
Finem habere
Finis abeſt
Dempto fine.

DE CARMINVM ALIQVOT GENERIBUS EXEMPLA.

CARMINVM genus, vſitatiſsimum eſt Elegiacum, compoſitum è verſu hexametro & pentametro. Hexameter habet loca ſex, pedes binos ſpondeum & dactylum, qui inter ſe miſcentur & tranſponuntur: excepto loco quinto, qui ſolum dactylum, & loco poſtremo, qui ſolum habet ſpondeum. Pentameter loca quinque, pedes eoſdem, & duo commata, & duplicem cæſuram. Primum comma habet dactylum vel ſpondeum indifferenter, cum ſuperflua ſyllaba longa alterum ſolos dactylos duos cum ſyllaba communi, hoc modo

–∪∪ –∪∪ –– –– –∪∪ ––

–∪∪ –– – –∪∪ –∪∪ –

Huius plura ſubijcienda exempla, vt pueris ſint in promptu, vndè præcepta repetant, & ſententias aliquot elegantes memoriæ mandent.

VIRGO ET MATER.

Virginitas, partus, diſcordes tempore longo,
Virginis in gremio fœdera pacis habent.

VITA ET MORS.

Scilicet ex illa, qua primùm naſcimur hora,
Prorepunt iuncto vitaq; morsq; pede.

FLETVS ET RISVS.

Fleres, ſi ſcires vnum tua tempora menſem:
Rides, cùm non ſit forſitan vna dies.

MORIO.

Quem mordent publices, extinguit morio lychnon,
Non me, inquit, cernent amplius hi publices.

PVMILIO.

Si ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credas:
Si ſtandem videas, Aſtyanacta putes.

IVVENIS PRVDENS.

Si merita audieris Fernandi, Neſtora credas:
Si numeres annos, dixeris Antilochum.

MORIO.

Non mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſa,
Quisquis plus iuſto non ſapit, ille ſapit.

LACTVCA.

Claudere quæ cœnas lactuca ſolebat auorum,
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa dapes?

RAPA.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa,
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolet.

VITA PRAESENS.

Principium vitæ dolor eſt, dolor exitus ingens,
Et medium labor eſt: viuere quis cupiat?

EADEM.

Vita quid eſt? labor eſt, & habendi vana cupido,
Triſtis ad extremum ſollicitudo diem.

VITA CRASTINA.

Non eſt (crede mihi) ſapientis dicere, viuam:
Sera nimis vita eſt craſtina, viue hodie.

VITA INCERTA.

Quidquid habes hodie, cras te fortaſſe relinquet,
Aut modò dum loqueris, deſinet eſſe tuum.

MORS.

Excipit innumeros hominum breuis hora labores,
Et redit in cineres vita caduca leues.

NVDITAS

Nudus vt in terram veni, ſic nudus abibo:
Quid fruſtra ſudo, funera nuda videns?

SEPVLCHRVM.

Inueni portum, ſpes & fortuna valete:
Nil mihi vobiſcum, ludite nunc alios.

DEVS LENTVS EST.

Noſtra Deus ſubitis non damnat crimina pœnis,
Compenſat longas ſed grauitate moras.

ALIVD

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0126-9

Si quoties peccant homines, ſua fulmina mittat
Iuppiter, exiguo tempore inermis erit.

IMMORTALITAS.

Securus moritur, qui ſcit ſe morte renaſci:
Mors ea nec dici, ſed noua vita poteſt.

REGNVM.

Oceani rapidis vt ventis vnda cietur,
Semper habent varias ſic quoq; regna vices.

IN PARCVM.

Nil mihi das viuus, dicis poſt fata daturum:
Si non es ſtultus, ſcis Maro quid cupiam.

DE EADEM.

Non largitur opes, & vult epigammata Flaccus,
Iure ſuo hæc poſcit, vult ſibi verba dari.

INSCITIA.

Cùm quod nemo ſciat, noris: cùm quod ſciat omnis
Ignores: puto quòd nil Tilonine ſcias.

DE EADEM.

Condito ab orbe fuit, qui nouerit omnia nemo,
Nemo igitur Fauſtus, condito ab orbe fuit.

AMOR.

Et ſapiens & amans vis idem Poſthume haberi,
Poſthume vis idem deſipere & ſapere.

DE EODEM.

Omnis

Omnis amans amens, amor eſt inſania : ſano
Inſanit certè pectore, quisquis amat.

AMICICIA INCERTA.

Odi & amo, quare id faciam fortaſſe requiris?
Neſcio, ſed fieri ſentio, & excrutior.

DE EADEM.

Non amo te Sabidi, nec poſſum dicere, quare?
Hoc tantum poſſum dicere, non amo te.

DE EADEM.

Inſequeris fugio : fugis, inſequor: hæc mea mens eſt,
Velle tuum nolo Dindyme : nolle, volo.

DE EADEM.

Eſſe nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna,
Si nil Cinna petis, nil tibi Cinna nego.

LICINVS.

Marmoreo tumulo Licinus iacet : at Cato paruo,
Pompeius nullo : credimus eſſe Deos?

POMPEIVS ET FILII.

Pompeios iuuenes Aſia atq; Europa, ſed ipſum
Terra tegit Libyes : ſi tamen vlla tegit.

DOMVS PATERNA.

Felix, qui ſolis, paruo contentus, in agris
Degit, vbi proauis res fuit antè ſuis.

LIBERALITAS.

Extra

Extra fortunam eſt, quicquid donatur: amicis
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

LIBERTAS.

Non bene (crede mihi) ſeruo ſeruitur amico:
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

IMMODICA NON DVRANT.

Immodicis breuis eſt ætas, & rara ſenectus:
Quicquid amas, cupito non placuiſſe nimis.

HOMO VAGVS.

Dic, vbi conueniam, dic, qua te parte requiram,
Quisquis vbiq; habitat Maxime, nuſquā habitat.

VXOR.

Vxorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? vxori nubere nolo meæ.

IN LYCORIN.

Tibur in Herculeum migrauit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

SOMNVS.

Vicini ſomnum non tota nocte rogamus,
Nam vigilare leue eſt, peruigilare graue.

VIR BONVS.

Ampliat ætatis ſpacium ſibi vir bonus: hoc eſt
Viuere bis, vita poſſe priore frui.

LI-

LIBER.

Hunc ſeruare modum noſtri nouêre libelli,
Parcere perſonis, dicere de vicijs.

IMAGO.

Ars vtinam mores animumq́ue effingere poſſet,
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

DOMICILIVM.

Illa placet tellus, in qua res parua beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.

FORTITVDO.

Rebus in anguſtis facilè eſt contemnere vitam,
Fortiter ille ſapit, qui miſer eſſe poteſt.

IN ZOILVM.

Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas Zoile, ſi bonus es.

TVMVLVS.

Vixi, quod volui ſemper bene, pauper honeſtè,
Fraudaui nullum, quod iuuat oſſa mea.

ALIVS.

Morborum vicia, & vitæ mala maxima fugi,
Nunc careo pœnis, pace fruor placida.

ALIVS.

Nil proſunt lachrimæ, nec poſſunt fata moueri,
Viximus hîc omnes exitus vnus habet.

ALI-

ALIVS.

Viuite felices, moneo, mors omnibus inſtat,
Exemplum à nobis diſcite, qui legitis.

ALIVS.

Decipimur votis, & tempore fallimur: & mors
Deridet curas: anxia vita nihil.

ALIVS.

Sic rerum natura iubet, ſic temporis ordo:
Quæ modò ſunt, pereunt: quæq; futura, cadent.

VITA HONESTA.

Viuite mortales, curæ quot viuitis annos
Non ſit, ſed vobis quàm bene vita fluat.

TOLLERE.

Quis neget Aeneæ magni de ſtirpe Neronem?
Suſtulit hic matrem, ſuſtulit ille patrem.

FACERE.

Omnia cùm facias, miraris, cur facias nil
Poſthume, rem ſolus qui facit, ille facit.

VIVERE.

Tecum habita, vt viuas: alibi quicunq; moratur,
Non viuit: vita eſt, viuere Bembe ſibi.

CANERE.

Demodocus laudes heroum, Aegyptus Oſyrim,
Fata canit Proteus, carmina Mæonides.

LEGE-

LEGERE.

Mella Cupido, æquor Nereus, Proſerpina flores,
Scipio vatis opus, ſtamina Parca legit.

CVRVARE.

Virga recens Zephyris, neruo curuabitur arcus,
Igne chalybs, adamas ſanguine, corde Deus.

IMPERATOR.

Templa dijs, mores populis, dedit otia ferro,
Aſtra ſuis, cœlo ſidera, ſerta Ioui.

PRINCEPS BONVS ET MALVS.

Quid bonus eſt princeps? canis eſt, cuſtos gregis, inde
Qui fugat ore lupos? quid malus? ipſe lupus.

DEITAS.

In deitate gradus, menſura, & tempora non ſunt:
Et quod idem eſt, maius non habet atq; minus.

DEI MAIESTAS.

Maieſtate Dei concluditur omne, quod vſquam eſt,
Quo ſine nil rerum ſtare vel eſſe poteſt.

MENS.

Poſt finem, ſine fine manet, mens dedita Chriſto,
Linquens turbam hominum, ſtat ſociata Deo.

ALIVD.

In ſolo eſt mens tuta Deo, quem linquere nolens,

Nun-

Nunquam erit æterno non opulenta bono.

CVLTVS DEI.

Hac deſiderij Deus eſt pietate colendus,
Iuſticiæ vt merces tota ſit, ipſe Deus.

CHRISTVS.

Vita ego ſum, qui in me credit, vel morte peremptus,
Conſorti mecum ſede beatus erit.

CHRISTIANI.

Vtuntur terra, vt cœlo, fugientia temnunt:
Quod credunt, quod amant, quod cupiunt, Deus eſt.

LIBERALIS.

Dum tibi reſtrictus maneas, & largus egenis,
Quod facis in minimis, te dare crede Deo.

DE EODEM.

Quos das pauperibus, theſauros colligis, in quos
Nil ſors, nil homines iuris habere queant.

DEVS, IMPERATOR.

Aſtra Deo nil maius habent; nil Cæſare terræ,
Si Cæſar terras, vt Deus aſtra regit.

FIDES.

Ecce caduca volant præſentis ſæcula mundi,
Sola fides meriti neſcit honore mori.

ALIVD.

Commoda de damnis mercaris, gaudia planctu,

Si tibi de Chriſto eſt, indubitata fides.

AMOR DEI.

Corpora puluis erunt, ſed mens pia floret in æuum:
Omnia prætereunt, præter amare Deum.

HVMANA INCERTA.

Omne bonum velox, fugitiuaq́ gaudia mundi,
Monſtrantur terris, & citò lapſa ruunt.

PATIENTIA.

Aſpera qui tolerat, poſt mox hunc læta ſequuntur:
Et per mœrores gaudia nota metit.

DE EADEM.

Dulcia non meruit, qui non guſtauit amara,
Namq; per oppoſitum naſcitur omne bonum.

MORS.

Omnes vna manet ſors irreparabilis horæ,
Cùm venit extremus lege trahente dies.

NOBILITAS.

Quòd ſi præfertur generis qui ſeruat honorem:
Quanta eſt laus maior nobilitare genus?

VINDICTA.

Quod ſibi quis nolit fieri, non inferat vlli,
Vindictam læſus neſciat exigere.

VITA CHRISTIANI.

Elige

Elige iuſticiam, pacem cole, dilige Chriſtum,
Et pete delicias, quas ſine fine geras.

IRA, EBRIETAS.

Ille Deo ſimilis feruentem qui coquit iram:
Ille hominum primus, qui bibit atq; ſapit.

BONA CONSCIENTIA.

Cur tibi tam facilis, cur tam iucunda ſenectus?
Libera quòd vicÿs tota iuuenta fuit.

CHRISTI BENEFICIA SVNT NOSTRA.

Ortus Chriſte tuus, tua mors, ſunt omnia noſtra,
Et noſtrum eſt, cœli templa quòd alta tenes.

DE EODEM.

Chriſte tibi proprium, miſereri, ignoſcere lapſis:
Viuere velle omnes, morte perire nihil.

SABBATHVM.

Septima lux Domino ſacra eſt, operiq; negata:
Hanc vacuam rebus fœmina virq; colant.

FIDES.

Centurio, cæci, Chananæa, fidelia Chriſto
Pectora, quod credunt non dubitanter, habent.

DE EADEM.

In ſolo ſperare Deo tutiſſima res eſt,
Spem fidam nunquam non iubet eſſe ratam.

VICTORIA.

Non eſt in telis victoria clara cruentis:
Illa fide, atq; pia nititur illa prece.

DE EADEM.

Parcere quæ nouit victis, victoria pulchra eſt:
Euentus triſtes fœda tyrannis habet.

DEVS NON FALLITVR.

Fallere mortalem res vna facillima viſum:
Lumina quis fallet ſemper aperta Dei?

DEVS MONITOR.

Anteeunt ſemper tacitas præſagia clades,
Excitat & monitor corda ſupina Deus.

ASINVS.

Ne rudibus caueat, quidquam committat aſellis,
Res bene curatas qui volet eſſe ſuas.

IDEM.

Sis aſinus, quemcunq; aſinum ſors aſpera fecit,
Qui placidè ſortem ferre ſcit, ille ſapit.

DEFVNCTVS.

Tu quod es hoſpes, erã: quod ego ſum, tu quoq; fies:
Quæ tibi vis fieri iuſta, precare mihi.

IDEM.

Hæc habeo, quæ cognoui ſacra atq; prophana:
Cætera mors iſto condidit atra ſolo.

Ad Fortvnatvm.

Tarda quidem, ſed opima tibi fortuna reſultat:
Quæ veniunt cupidis ſera, tamen veniunt.

Gratia divina.

Nos Domini quidquid ſumus, hoc ſumus: illius omne
Quod ſtat, quodq́ cadit: ſtat, cadit arbitrio.

Conscientia.

Quamuis verba reo deſint, & teſtis agenti,
Proditur indicio mens tamen ipſa ſuo.

Poenitentia.

Plange, dole, pia corda leua, veniamq́ precare:
Sic vult offenſus te lacrimare Deus.

Restant & alia quædam genera, quorum quia in templis vſus eſt, etiam numeri debent eſſe noti: nec plura hoc loco fuerunt proponenda, quàm iſta quatuor quæ ſequuntur, quæq; interpretatiunculis egere viſa ſunt. Fruſtra enim Deo offertur, aut diſcendum traditur, quod intellectu caret.

DE IAMBICO DIMETRO.

Versvs iambici dimetri conſtant

in locis omnibus iambo, in imparibus etiam ſpondeo, hoc modo

υ– υ– υ– υ–

–– υ– –– υ–

D. AMBRO. II. HYMNVS SOLSTITII AESTIVI.

O' lux beata Trinitas,
Et principalis Vnitas,
Iam ſol recedit igneus,
Infunde lumen cordibus.
Te mâne laudum carmine
Te deprecamur veſpere,
Te noſtra ſupplex gloria
Per cuncta laudat ſecula.

Hic hymnus occaſione temporis eſt circa ſolſtitium æſtiuum ſcriptus, die iam rurſus decreſcente. Id appâret ex eo, *Iam ſol recedit.*

O' lux) Lucis vocabulum ſingulis in diuinitate perſonis rectè tribuitur. Deo patri, Micheæ vltimo, Cùm ſedero in tenebris, Deus lux mea. Chriſtus de ſeipſo, Iohan. 10. Ego ſum lux mundi. De Spiritu ſancto, Luc. 3. Baptizabit vos Spiritu ſancto, igne.

Beata trinitas) vnde & nobis beatitudo ſperatur.

Principalis) regnans & omnipotens. Diuinitatis vna eſt οὐσία, triplex ὑπόστασις, Deus pater, Deus filius, Deus Spiritus ſanctus: hoc modo patefacta eſt ipſa diuinitas, ad fluuium Iordanem, & in monte Thabore.

Sol

Sol recedit) vt dies fiant contractiores.

Infunde lumen cordibus) Ita alibi, Infunde amorem cordib. Infunde, immitte: infunde lumen, irradia. Sine Deo nihil clarum eſt, nihil lucidum.

Te mâne laudum carmine) Hortantis eſt ad gratiarumactionem, quæ debetur Deo, quòd ſui nobis cognitionem dedit, & mentes ad verum ſui cultum inſtruxit: cuius beneficij memoria debet eſſe celebris, vt mane & veſperi, hoc eſt, tempore totius diei, eam cum animis repetamus, & laudibus meritis extollamus.

Te noſtra ſupplex gloria) Gloriam συνεκδοχικῶς appellat carmen, quo gloriam damus Deo, quomodo Græci ſuos hymnos vocant, τιμὰς: Horatius honores.

DIVI AMBROSII HYMNI.

PRIMVS, AD PRIMAM.

ORTA DIES.

Iam lucis orto ſidere,
Deum precamur ſupplices,
Vt in diurnis actibus,
Nos ſeruet à nocentibus.
Linguam refrenans temperet,
Ne litis horror inſonet,
Viſum fouendo contegat,
Ne vanitates hauriat.
Sint pura cordis intima,
Abſiſtat & vecordia,

Carnis terat ſuperbiam,
Potus cibiq́; parcitas.
Vt cùm dies abſceſſerit,
Noctemq́; ſors reduxerit,
Mundi per abſtinentiam
Ipſi canamus gloriam.

Docet Ebræus ſapiens, vt cum ortu ſolis Deo occurramus, imò vt ſolis ortum anteuertamus, ad agendas Deo gratias. Qui hoc non facit, quaſi pruina hiemis liqueſcet, aut quaſi aqua caduca diffluet. Sapientiæ 16. Oportet diuinorum beneficiorum ſemper eſſe memorem.

Lucis orto ſidere) Sidus lucis, ſolem intelligit, qui lucem producit.

Supplices) humiles. hoc modo, vt verè ipſum agnoſcamus, qui ſolus inuocandus eſt, & inuocandus ſubmiſſè, & cum vitæ emendatione. Vita autem emendari non poteſt, niſi Deus ipſe nos gubernet.

In diurnis actibus) in actionibus totius diei.

A' nocentibus) ab hominibus qui moribus vel exemplis nocent. Vel à rebus nocentibus, quales ſunt peccatum, ſcandala, ſatanas, caro noſtra.

Linguam) In homine lingua & oculi inſtrumenta ſunt multorum malorum: in lingua eſt mendacium, in oculis concupiſcentia. His addit Siracides cap. 7. aures quoq;, per quas extrinſecus fit corruptio.

Refrenans) Lingua eſt, vt Iacobus ait Apoſtolus, κακὸν ἀκατάχετον, malum incoërcibile: vel, vt Græcus quidam, νόσος ἀχάλινος, morbus non curabilis.

Tempe-

Temperet) τὴν γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι, ait idem Apoſt. 3. Vnde Dauid præclarè admonet, vt cuſtodiamus linguam à malo, & os ipſum à mendacio, Pſ. 34.

Litis horror). Linguæ mala ſunt, mendacia, calumniæ, obtrectationes, rixæ, conuicia, maledicta, blaſphemiæ: vnde iacula & arcus linguæ Ieremias cap. 9. & plagas linguæ Siracides cap. 28. nominat.

Viſum) oculos: effectus, pro efficiente: oculi ſunt in cupiendo (vt ait Salomon) inſatiabiles, Prou. 27.

Contegat) gubernet, ne nimium aut noxium videat.

Ne vanitates hauriat) Sumptum ex illo Dauidico, Auerte oculos, ne videant vanitates.

Sint pura cordis intima) Pura, vacua à prauitate. Internum malum in homine, eſt cor ipſum, pronum ad omnem affectum vitioſum.

Abſiſtat & vecordia) Degenerant homines pigricia, & euehuntur ſuperbia: igitur ne nimis iacentes ſint, abſit vecordia: ne nimis elati, deponatur ſuperbia.

Potus cibiq́ parcitas) Ex ſatietate ſuperbia: è ſuperbia ruina.

Sors) Ordo naturæ, qui ſortem & viciſſitudinem habet.

Mundi per abſtinentiam) Mundi, puri, eoq́; magis purati: Per abſtinentiam, detractis luxuriæ inſtrumentis, vt ſimus expeditiores ad orandum.

Ipſi) Qui ſolus linguam compeſcere, oculos ſeruare, animos purgare poteſt.

SECVNDVS AD TERTIAM.

MANE.

Nunc ſancte nobis Spiritus
Vnum Patri cum Filio,
Dignare promptus ingeri
Noſtro refuſus pectori.
Os, lingua, mens, ſenſus, vigor,
Confeßionem perſonent,
Flammeſcat igne charitas,
Accendat ardor proximi.

Quidquid in homine eſt vitale aut vegetum, id totum Deo ſeruiat, & confeſſioni nominis eius. Id cùm fieri nequeat viribus humanis, præſentia & virtute Spiritus ſancti opus eſt, qui in pectoribus ardorem erga Deum, & erga proximum charitatem excitet.

Vnum Patri cum Filio) Deus Spiritus ſanctus cum patre & filio vocatur Vnum, quia ab vtroque procedit, ambobus æqualis, maieſtate & ſapientia, & amor ille æternus & ardentiſſimus, quo pater filiusq; coniunguntur ſubſtantia indiſſolubili, charitate inexhauſta, & vinculo omnipotente.

Promptus) beneuolus, volens.

Ingeri) Iuxta illud Iohan. 14. Veniemus ad eum, & manſionem faciemus apud eum.

Refuſus pectori) Ait enim Iohel propheta cap. 2. Effundam Spiritum meum ſuper omnem carnem.

Os, lingua, mens, ſenſus, vigor) hoc eſt, Quidquid mouetur, ſapit, ſentit, ſpirat in animo atque corpore, in membris ſingulis atque vniuerſis.

Con-

Confeſſionem) Confeſſio Chriſtiani eſt, Deum in tribus perſonis eſſe vnitam ſubſtantiam: Patrem eſſe rerum omnium artificem & conſeruatorem: Filium redemptorem generis humani, regem & ſacerdotem noſtrum: Spiritum ſanctum eſſe lumen mentium, cuius beneficio patrem Deum agnoſcimus, & Chriſtum Dominum noſtrum vocamus. Hæc eſt Chriſtianorum de Deo confeſſio, quam fide certam tenere, & ore conſtanter ꝓfiteri oportet. Deinceps inter alios & cum aliis ita viuere, vt exerceamꝰ eiuſmodi beneuolentiam, charitatem, beneficentiã erga omnes, qualem nobis volumus, aut cupimus, aut optamus exhiberi. Poſtremò vt vitam totam agamus (Pauli verbis vtar) ἀξίως θεοῦ καὶ πίστεως.

Flammeſcat) Flamma lux eſt, ab igne profecta, & ignis ardentis indicium. Igni comparat fidem, charitatem flammæ, quia hæc in rebus externis teſtis eſt, quid intus in pectore clauſum teneatur.

Accendat ardor proximi) 1. Ioan. 3. Qui non diligit fratrem ſuum, non eſt ex Deo.

TERTIVS, AD SEXTAM.
MERIDIES.

Rector potens, verax Deus,
Qui temperas rerum vices,
Splendore qui mâne inſtruis,
Et ignibus meridiem.
Extingue flammas litium,
Aufer calorem noxium,
Confer ſalutem corporum,
Firmaq; pacem cordium.

Prouidentia Dei tempora ita ſunt diſtributa, vt omnipotentia & ſapientia conditoris facilè omnibus appareat: hæc intelligere & celebrare par eſt, & gratias pro tantis bonis agere, homini Chriſtiano conueniens.

Rector potens, verax Deus) Deo tribuitur omnipotentia, quæ ex rerum conditarum conſeruatione conſtat: tribuitur eidem veritas, quam ipſe à tot ſeculis præſtitit.

Qui temporis rerum vices) Non tantùm admirabilis & ſtupenda ipſa creatio eſt, ſed ordo quoque & viciſſitudo rerum, vt in ipſis, de quibus nunc agitur, temporibus. In diebus, qui mane, meridie, & veſpere diſtinguuntur, & ſunt hominum operibus deſtinati. Item in menſibus & annis, quos lunæ ſolisq; curſus efficiunt, & hominum proſunt actionibus. Item in anni qualitatibus, vere, æſtate, autumno, hieme diſtinctis, per quas ſeruatur hominum incolumitas. Itaq; hæ vices, quid ſunt aliud, quàm ordo diuinus? Moſes ait cœli luminaria condita, vt ſint in ſigna ac tempora, in dies & annos. Ponit aliud dierum diſcrimen Siracides cap. 33. & teſtatur poſt diluuium Deus, manſuram hanc viciſſitudinem ad finem vſq; mundi.

Splendore) luce nitidiſſima.

Mâne) Initium diei.

Et ignibus meridiem) hoc eſt,

Cùm calet, & medio ſol eſt altiſſimus orbe.

Extingue flammas) Quæ ſunt in temporibus, eadem hominum animis accommodantur. Sunt in homine πάθη ſeu affectus, qui ſunt inſtar flammarum, quib. animus accenditur & perturbatur: ſunt

ὀξί-

ὀρέξεις ſeu appetitus, quæ more æſtus exurgunt & abripiunt. Affectus cõparantur tempori meridiano calido, appetitiones tempori meridiano peſtifero.

Extingue) reprime, coërce.

Flammas litium) Qualis eſt flamma τῆς φιλοτιμίας, de qua Paulus ad Galatas 6. Non efficiamur gloriæ inanis cupidi: inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.

Aufer) tolle, adime.

Calorem noxium) Qualis eſt calor τῆς φιλοδοξίας, ex qua, vt idem 1. ad Timotheum vltimo, naſcuntur inuidia, inimicitiæ, conuicia, ſuſpiciones.

Confer ſalutem corporum) vt & membris integrè valeamms, & ſimus animis placidè tranquilli.

Firmaq́; pacem cordium) Confirma conſeruaq́; inter omnes beneuolentiam & manſuetudinem.

QVARTVS AD NONAM.

VESPER.

Rerum Deus tenax vigor,
Immotus in te permanens,
Lucis diurnæ tempora
Succeßibus determinans:
Largire clarum veſpere,
Quo vita nuſquam decidat,
Sed præmium mortis ſacræ
Perennis inſtet gloria.

Conuenit hic hymnus cum precibus Dauidis, qui orat, ne Deus iam ſe ſenem deſerat aut abijciat. Aetas robuſta & ardens,

dens, ſimilis meridiei eſt: ætatis extremum, veſperi comparatur. Inuocandus igitur eſt Deus, vt in illa difficili & poſtrema parte ætatis, ſtabiles nos & integros conſeruet, ne à via ſalutis vſquam aberremus.

Tenax) conſtans, perpetuus.

Vigor) qui vegetat & viuificat res omnes, & earum motum, cultum, cauſas, ordinem, vt ſunt conditæ & diſpoſitæ, relinquit & continuat.

Immotus in te) Vt Deus mouet omnia, ita in ſuo ſtatu perſtat immobilis, & vt Dauid ait, permanet in æternum.

Succeßibus) Tempora temporibus ſuccedunt, &, vt poëta ait, dies diem trudit.

Determinans) definiens, diſtinguens.

Clarum veſpere) Sic dicitur. vt, Mane nouum.

Decidat) caligine & tenebris aberret, aut à ſtatu beatitudinis deijciatur.

Præmium mortis ſacræ) Chriſtus eſt, vt ad Romanos ait Paulus cap. 3. ἀπολύτρωσις καὶ ἱλαστήριον, hoc eſt, noſtra redemptio & propiciatio, qui nobis ſuo ſanguine effuſo, ſolus peperit υἱοθεσίαν, vt ad Epheſios idem nominat, qua filij Dei appellamur, adoptati in Chriſto. Præmia igitur ſacræ eius mortis ſunt, peccatorum remiſſio, iuſticia perfecta, ſalus certiſſima, hæreditas vitæ, gloria ſempiterna.

QVINTVS, SVB NOCTEM.

CREPVSCVLVM.

Te lucis ante terminum
Rerum creator poſcimus,
Vt pro tua clementia
Sis præſul ac cuſtodia.
Procul recedant ſomnia
Et noctium phantaſmata,
Hoſtemq́ noſtrum comprime,
Ne polluantur corpora.

In hoc hymno precamur, vt noctis tempore dormientes, Deus clementer nos tueatur, ab omni inquietudine, & ab eo hoſte defendat, qui dicitur κοσμοκράτωρ τοῦ σκότους, rector tenebrarum, ad Eph. vltimo.

Lucis ante terminum) antè quàm lux planè occidat, vnde hymnus ſub noctem ſeu crepuſculum appellari poteſt.

Rerum creator) Deo omnipotentia ſemper aſſcribenda.

Poſcimus) quaſi iure noſtro: nam qui orare iuſſit, preces ſuſcipit. Verbum eſt plenæ fiduciæ.

Præſul) vſitatum, pro præſide aut inſpectore, eſt igitur præſul is, qui curat & tegit alium.

Cuſtodia) pro cuſtode, qui vigilat pro alio.

Recedant ſomnia) quæ ex actionibus diurnis interdum naturaliter terrent aut vexant.

Phantaſmata) terriculamenta & irriſiones, quæ ab inſidiatore diabolo obijciuntur.

Hoſtem) qui nullam omittit aut intermittit nocendi occaſionem.

Comprime) tarda, coërce.

Ne pol-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0147-6

Ne polluantur corpora) Ex improba mente & cogitationib. prauis, etiam corporis venit pollutio.

DE CHORIAMBICO ANACREONTEO.

Choriambicum Aſclepiadeum conſtat ſpondeo, duobus choriambis, & ſyllaba

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – –

quo genere præter diuum Ambroſium, & Boëthium nemo, quod ſciam, vſus eſt. Id facilius metimur per numeros carminis Heroici, vt ſit primo loco ſpondeus, altero dactylus cum ſyllaba longa: cui ſi per medium aut moloſſus – – – aut ionicus maior – – ∪ ∪ aut ionicus minor ∪ ∪ – – inſeratur, ex eodem fit perfectus Heroicus, eſt autem hæc menſura Heroica,

– – – ∪ ∪ – – ∪ ∪ – –

AD DEVM OMNIPOTENTEM, PRO PLVVIA.

Squallent arua ſoli puluere multo,
Pallet ſiccus ager, terra fatiſcit:
Nullus ruris honos, nulla venuſtas,
Quando nulla viret gratia florum,
Tellus dura ſitit, neſcia roris,
Et fons neſcit aquas, flumina curſus:
Iam cœlos reſeres, aruaq; laxes
Fœcundo placidus imbre, rogamus:

Abra-

Abrami meritis, impia ſecla
Donaſti pluuia, nos quoq; dones.

Tribuuntur diuo Ambroſio hic & ſequens hymnus à Beda in eo libro, quem De metriis ſcripſit. Docet terræ fœcunditatem dari à Deo: & Moſes ſcripſit pluuias terram fœcundantes, promi è theſauris Dei, 5. 28. Pluuias à Deo ſæpe impetrarunt homines pij, fide & precibus, vt Elias propheta in libris Regum: Sameas phariſæus apud Ioſephum: legio Melitena apud Euſebium. Commodam etiam tempeſtatem à Deo cœlitùs dari, & inter has, pluuiam, teſtatur liber Moſis 3. 26. Si in meis mandatis ambulaueritis, dabo vobis pluuiam temporibus ſuis, & quæ ſequuntur. Inde apud Ebræum ſapientem collecta dulciſsima ſimilitudo, Siracidæ 35. Specioſa eſt miſericordia Dei in tempore tribulationis: ſicut nubes pluuiæ in tempore ſiccitatis.

Squallent arua ſoli puluere multo) Expolitio ſententiæ notiſſima, ex cauſis. E pulueribus ſquallor, è ſiccitate pallor, è terrarum hiatu, labes: ex his omnibus ſterilitas, penuria, fames.

Neſcia roris) Sumptum hoc ex epicedio Dauidico: in quo imprecatur montibus Gelboicis, vt nec ros, nec pluuia cadat ſuper eos.

Fons neſcit aquas) Repetit querelam Eſaiæ cap.

19. quaſi dicat, Minuuntur origines fontium, impediuntur aluei aquarum.

Reſeres) quaſi clauſos, nam cœlum ſiccum, ferreum & æneum dicitur: vnde bono verbo vtitur, Reſeres.

Laxes) aperias, fœcundes.

Placidus) Hoc propriè Deo conuenit, quia dona omnia Dei, ſunt gratia & miſericordia.

Abrami meritis) promiſſionibus Abrahamo factis. Veteres Theologi ipſa munera Dei, merita interdum nominant, nō quòd nos mereamur aliquid, ſed quòd Deus in pijs ornat ſua munera, quaſi merita.

PRO SERENITATE.

Obduxêre polum nubila cœli,
Abſconduntq́ diem ſole fugato.
Ieſu parce, tua morte redemptis,
Prior diluuium pertulit ætas,
Vt mundaret aqua crimina terræ:
Sed mundata tuo ſanguine terra eſt,
Iam nunc miſſa ferens ore columba
Ramum, paciferæ munus oliuæ,
Exutas liquido flumine terras,
Læto ſignificat lapſa volatu.

Obduxêre polum) texere lucem poli.

Nubila cœli) Nubium collectio facit pluuias: earundē diſſipatio, inducit ſerenitatē. Ouid. 5. Met.

Fuſca repurgato fugiebant nubila cœlo.

Abſcondunt) vt vel minus appareat, vel certè appareat obſcurior.

Sole fugato) Cōſequens infertur ex antecedente.

Tua

Tua morte) Cauſa cur parcat Deus, quia filij eius redempti ſumus ſanguine, non auro: morte, non alio quodam precio. Fuit enim ipſe verus pontifex & vnicum λύτρον pro peccatis humani generis.

Diluuium) κατακλυσμὸν, quo deleta omnis caro, quæ ſpiritũ vitæ habuit: & aquæ ſuper montes altiſſimos elatæ ſunt cubitis quindecim, Moſes, 1. 7.

Prior ætas) Noæ temporibus, Anno ab orbe condito M D C L V I. ante annos videlicet M M M D. CCCLXVIII. in quo diluuio ſoli decem homines manſere ſuperſtites.

Aqua) Per aquam, quia fuit pœna impietatis.

Mundata tuo ſanguine) Sanguis Chriſti mundat nos ab omni peccato, Iohan. 1. 1.

Mundaret) quòd ad vindictam & pœnã attinet.

Ferens ramum) Moſ. 1. 8.

Paciferæ) Oliuæ ramum olim ferebant, qui pacem peterent. In fauorem Dei mundo recepto, columba allato ramo, aquas ſubſediſſe, & terras eſſe nudatas, ſignificauit.

Exutas) liberatas.

Liquido flumine) aquis inundantibus.

DE CHORIAMBO ASCLEPIADEO.

Choriambicum Aſclepiadeum conſtat ſpondeo, duobus choriambis, iambo vel pyrrichio,

– – – ◡ ◡ – – ◡ ◡ – ◡ ◡

cui accinitur in fine alius verſus, ex quo choriambus vnus ſublatus eſt. Hoc quoq;

menſura Heroica pueris facilius, vt primo loco ſit ſpondeus, altero dactylus cum ſyllaba longa, tum ſequantur dactyli duo

– – –∪∪ – –∪∪ –∪∪

IN ASCENSIONE CHRISTI.

Auctor incertus.

Feſtum nunc celebre, magnaq́; gaudia,
Compellunt animos carmina promere,
Cùm Chriſtus ſolium ſcandit ad arduum,
Cœlorum pius arbiter.
Conſcendit iubilans, lætus ad æthera,
Sanctorum populus prædicat inclytum:
Concinit pariter angelicus chorus,
Victori bono gloriam.
Qui ſcandens ſuperos, vincula vinxerat,
Donans terrigenis munera plurima,
Diſtrictis rediet arbiter omnium,
Qui mitis modò tranſiit.
Oramus Domine conditor inclyte,
Deuotos famulos reſpice, protege,
Ne nos liuor edax dæmonis obruat,
Demergat vel ad inferos.
Vt cùm flammiuoma nube reuerteris,
Occulta hominum pandere iudicans,
Ne des ſupplicia horrida noxijs,
Sed iuſtis bona præmia.

In hoc hymno ſunt partes tres. Gratulatio ſumpta à tempore, quam nemo pius poteſt prætermittere. Narratio, in qua exprimuntur cauſæ gratulationis: primùm, propter gloriam Chriſti, quem in triumpho ſecuti ſunt Patriarchæ, comitati Angeli: deinde, propter noſtram conſolationem, quòd victoria Chriſti ad noſtram ſalutem pertinet. Petitio, vt nos recipiat quaſi iam deſertos, defendat orphanos, reprimat ſatanam, liberet à iudicio æterno.

Feſtum nunc) Gaudendum eſt, quia Chriſtus ad cœlos aſcendit: retinendum illud meritum, quia idem Angeli faciunt: cogitandus etiam fructus, quia nobis vicit, nobis redibit.

Celebre) magna frequentia conſpicuum & glorioſum, vt concio celebris, celebris ſenatus.

Magna) noua, ſingularia, inaudita. Enos fuit raptus alieno impetu, Elias quadrigis igneis, Chriſtus ſua potentia in cœlum ſublatus eſt, vt Marcus: dextera Dei exaltatus eſt, vt Paulus loquitur.

Compellunt) propter beneficij amplitudinem.

Pius arbiter) Cœlos ab æterno poſſedit, & nunc meritis poſſidet. Arbiter autem, quia pios aſſumet, ſontes reijciet.

Iubilans) verbum è Pſ. 46. ſumptum. Aſcendit Deus in iubilo: propter quam gloriam exultant Angeli, lætatur Eccleſia.

Lætus) Victorum propria eſt lætitia.

Victori bono) Vicit patiendo, vicit miſeris hominibus:

minibus: vnde verè victor bonus dicitur.

Qui ſcandens) Hæc ex Dauidis Pſ. 37. & ex epiſtola Pauli ad Epheſ. cap. 6. ſumpta ſunt, qui Dauidis verba adducit & explicat.

Diſtrictus) ſeuerus, inexorabilis: cui opponitur mitis.

Rediet) pro redibit, antiquè. vt, Tranſiet ætas, pro tranſibit.

Oramus) Precatio contra diaboli inuidiam & potentiam, pro conſeruatione huius vitæ, donec ad cœleſtem & æternam tranſeamus.

Deuotos) tibi ſupplices & deditos: in qua ſignificatione Theologicum eſt, vt ſint deuoti, qui ſe alicui vouerunt.

Reſpice) vultu & miſericordia tua.

Protege) tua dextera & omnipotentia.

Edax) auidus, inſaturabilis.

Flammiuoma) Ignis enim orbem terrarum perdet, & aduentum filij Dei antecedet ἐκπύρωσις.

Pandere iudicans) id eſt, iudicando aperiens, dicta ſententia manifeſtans.

Noxijs) timidis.

Iuſtis) credentibus.

DE SAPPHICO HENDECASYLLABO.

Carmen Sapphicum, ſyllabis vndecim abſoluitur, pedibus tribus: conſtans trochæo, ſpondeo, dactylo, & rurſus duplici trochæo.

DE

De oblato Christo,

Auctor incertus.

Quod chorus vatum venerandus olim
Spiritu ſancto cecinit repletus,
In Dei factum genitrice conſtat
Eſſe Maria.
Hæc Deum cœli Dominumq́ terræ
Virgo concepit, peperitq́ virgo,
Atq post partum meruit manere
Inuiolata.
Quem ſenex iuſtus Simeon in vlnas,
In domo ſumpſit Domini, gauiſus
Hoc quod optauit, proprio videre
Lumine Chriſtum.
Tu libens votis petimus precantum,
Regis æterni genitus faueto,
Clara qui celſi reuidens Olympi
Regna petiſti.

Chriſti perſona Dei & hominis, in hoc hymno bene deſcribitur, qui ex Deo patre natus, & Spiritus ſancti bonitate patefactus ſit, & ſeipſe in mundo conſpiciendum dederit.

Chorus vatum) Iſaias, Dauid, Micheas, multi alij: qui tribum, ſtirpem, matrem, nomen, locum, patriam, tempus, nuncios prædixerunt.

Venerandus) propter auctoritatem & veritatem. Auctoritatem habet, propter Spiritum ſanctum do-

ctorem : veritatem, quia vaticinijs reſpondit euentus.

Spiritu ſancto cecinit) Apoſtolus Petrus ait 2. 1. Spiritu ſancto motos, ſeu (vt hic auctor) repletos, eſſe locutos homines Dei ſanctos. Teſtatur & epiſtola ad Ebræos, Deum locutum ſeculis antiquis per prophetas : nobis, temporibus vltimis, per filium.

In Dei factum genitrice) in virgine Maria, τῇ θεοτόκῳ. Miranda ſunt, Deum habere matrem, virginem concipere ſine viro, virginem parere ſine nixu, virginem poſt partum eſſe inuiolatam.

Senex iuſtus) Iuſti dicuntur, Noa, Dauid, Zacharias, Simeon propter fidem in Chriſtum promiſſum, hi verò propter eundem exhibitum & viſum. Iuſtus igitur ſenex hic, coram Deo ſola fide : coram hominibus, quia integer in lege, in ritibus ſanctè, & ſine repræhenſione inter alios vixit.

Hoc quod optauit) & ſecundum optata, ita futurum è Spiritu ſancto diuinitùs acceperat, Luc. 2.

Regis æterni genitus) Chriſtus æterni patris coæternus filius.

Reuidens) rurſus videns, quæ ad tempus inter mortales viuens, exinanitus reliquiſti, vt cum gloria maiore, & cum ſalute generis humani, repeteres, quod poſſediſti ab æterno.

LIBRI DE RE POETICA INDEX.

A.

Ab armis recedere 102
Ab ineunte ætate 54
Ad iram concitare 39
Aetatem exigere 54
Aetatem renouare vel extendere 55
Agitare conuiuium 65
Alloqui 27
Amandi variæ elocutiones 43
Amor & amare 41
Amore incendere 42
Amore incendi ibid.
Amori reſiſtere ibid.
A mortuis excitare 58
Amplecti 47
Animum attendere 41
Animo reputare ibid.
Animo tenere ibid.
Appellare aliquam 49
Appellere 88
Arare 91
Arcum tendere 96
Aſpicere 60
Audire 25.

B.

Beneficiū rependere 81
Bibere 64
Blandiri 48.

C.

Cædem facere 113
Capi vel depræhēdi 114
Canere 71
Capillos negligere 67
Capillos ornare ibid.
Caput efferre 59
Caput ceruicib. abſcindere 111
Carmen ſcribere 21
Celebrari 24
Certare 99
Cithara canere 71
Claudere oculos 57
Conuiciari 29
Coquere 62
Cremare 89
Criminib. inſimulare 30
Cubitum ire 74
Cum periculo aggredi 100
Curis confici 31
Curas abijcere 32

D.

Dare dextram 81
Dare mammam 53
Dare ſe præcipitem 113
Dare pœnas 116
Deo fauente 71
Deo irato ibid.
Deuorare 64
Diem feſtum agere 68
Diruere vrbem 98

Docere artes 23
Dormire 74.
E.
E vulnere telum trahere 108
Edere 63
Egredi domo 80
Eijcere in exilium 106
Equitare 93
Eruere alicui oculos 111
Euaneſcere 90
Eunuchum facere 47
Euomere 64
Exuere veſtes 73.
F.
Facere naufragium 87
Facere promiſſum 81
Famem depellere 64
Ferre æquo animo 38
Finem facere 117
Fugare ſomnos 76
Fugere 79.
G.
Gaudere 33
Genus ducere 52
Gladio cingi 107
Gladium educere ibid.
Grauidam eſſe 51.
H.
Habenas manu tenere 94
Habenas relaxare ibid.
Habenas contrahere 95
Habenas detrectare ibi.
Habenas regere ibid.
Haſtam vel telũ aliquod torquere 97
Hoſpitio vti 80
Hoſpitium præbere ibid.
I.
Iaculari 90
Imponere capiti ſertum 66
Imperare 105
Imperij fines proferre ibid.
Imperium deferre ibid.
In alicuius manib. mori 57
In lucem proferre 29
In vincula conijcere 114
Incedere 79
Induere veſtes 73
Ingemiſcere 34
Ingredi domum 79
In officio 61
Iraſci 38
Iram deponere 39
Iræ moderari ibid.
Ire 77
Ire paſſu tremulo ibid.
Iurgare vel litigare 27
Iuſta facere 57.
L.
Laborare 61
Lacrimare 34
Lacrimas ſiſtere 35
Lauare 73
Leges victis imponere 105

Lite-

Literarum 20
Loqui 25
Loqui inſolenter 27
Loqui per ſigna ibid.
Luctum leuare 33
Lugere ibid.

M.

Mandare 105
Mandata exequi 106
Maris poëtica vocabula 82
Matrimonium 44
Matrimonium promittere 45
Matrimoniũ inire ibid.
Matrimonij fidem fallere 46
Matrimoniũ odiſſe ibid.
Mederi 109
Menſas extruere 62
Menſas euertere ibid.
Metuere 30
Metum abijcere 31
Minari 29
Moram afferre 78
Mordere 63
Mori 55
Mortuus 56
Mouere lacrimas 36.

N.

Naſci 52
Natare 88
Nauigare 82
Nauis concuſſa vento 86
Nere 90
Nomen imponere 53.

O.

Obſidere 98
Occidentis ſideris 76
Occidere 111
Oculos tollere 59
Oculos demittere ibid.
Oculos alicui eruere 111
Opibus ſpoliare 106
Opitulari 115
Oram ſoluere 82
Orientis ſideris 76
Oſculari 48
Ocioſum eſſe 61.

P.

Parere 51
Parere gemellos ibid.
Partum medicamentis abigere vel necare 52
Pinſere 93
Plangere & eius Synonima 36
Pœnam ſtatuere 116
Pœnam minuere ibid.
Portas aperire 99
Portas claudere ibid.
Precari 103
Preces audire 104
Properare 79
Pulſare tympana 72
Punire 115
Pugnare 100.

Q.

Queri 30.

Redi-

R.

Redire cum literis in gratiam 23
Remigare 87
Repetere verba 28
Reſiſtere 78
Reſpondere 28
Retia tendere 93
Retro nauigare 84.

S.

Sacra facere 70
Saltare 72
Sepelire 58
Sequi veſtigia 78
Serere 92
Signorū militarium 102
Sitire 65
Sitim explere ibid.
Solari 38
Somnum inducere 57
Sopiri ibid.
Spectacula exhibere 73
Sperare 32
Spondere 68
Sub iugum ducere 92
Subiugare 102
Supplicem eſſe 103.

T.

Tacere 28
Tegere vultum 61
Tela veneno illinire 96
Terra mariq; 82
Transfigere 109.

V.

Vbera trahere 53
Venari 93
Venire ad manus 100
Venire in eundem thalamum 50
Venti obſecundantes 85
Ventis aduerſis ibid.
Ventos excitare ibid.
Ventos ſedare 86
Vim parare 49
Vim pati 50
Virgo 40
Viriles contactus fugere 46
Vitam donare 112
Vitam laqueo finire 113
Vitium offerre 50
Viuere 53
Volare 89
Vouere 69
Vrbem extruere 97
Vulnerare 107
Vulnus accipere 108
Vulneri ſe ſubducere ibi.
E vulnere telum trahere ibid.
Vulnus curare ibid.
Vulnus renouare 109
Vxor 41.

VOCVM EXPOSITARVM INDEX.

A.

Accipere 65
Aeſtus 41
Anima 55
Ardor 41.

B.

Bibere aure 13.

C.

Calor 41
Caput tollere 59
Cera 20
Componere 58
Condere 22
Currere 83.

D.

Dare ore carmina 26
Dicere carmen 22
Digerere pœnas 116
Ducere carmina 22.

E.

Eſſe in pœna 117
Exigere 24.

F.

Facere 21
Facere nomina 53
Faces 41
Flagrare amore 42
Flamma 41
Flumen 53
Fons ibid.
Fuit 57
Furor 41.

G.

Gutta 35.

H.

Hærere pectoribus 25
Hiems amoris 44
tempeſtatis 85.

I.

Iacêre 58. 74
Ignis pro amore 41
pro ira 39
Imber 35
Incendia 41
Ire 82
Iungere 45.

L.

Lethare 111
Ludere 21
Lumina 59.

M.

Maris vocabula 82
Mouet caput 75.

P.

Plangere 36.

Q.

Querela ante diem 30
cum multis ibid.
Quieſcere 74.

R.

Rabies 38
Recurſus 83
Referre 28
Reſequi ibid.
Ros 35
Rumpere ſilentia 26.

S.

Saucius 29
Soluere 65
Solutus 112
Stimuli 41.

T.

Tabella 20
Tela 52
Tempus dare in iram 39
Tepere 41
Torquere capillos 67
Toxicum 97
Tumere 28
Tumor ibid.

V.

Velificare 84
Venti ſui 85
Verba dare 25
Vincula 42
Virgo 40
Vulnus ibid.

Z.

Zonam recingere 50.

SENTENTIARVM INDEX.

A.

Ad Fortunatum 131
Amicitia incerta 122
Amor 121
Amor Dei 128
Aſinus 130.

B.

Bona conſcientia 129

C.

Canere 125
Chriſti beneficia ſunt noſtra 129
Chriſtiani 127
Chriſtus ibid.
Conſcientia 131
Cultus Dei 127
Curuare 126.

D.

Defunctus 130
Dei maieſtas 126
Deitas ibid.
Deus monitor 130
non fallitur ibid.
Domicilium 124
Domus paterna 122.

F.

Facere 125
Fides 127.129
Fletus & viſus 119
Fortitudo 124.

G.

Gratia diuina 131.

H.

Homo vagus 123
Humana incerta 128.

I.

Imago 124
Immodica non durant 123
Immortalitas 121

Impe-

INDEX.

Imperator 126.127
In Licinum 122
Lycorim 123
Parcum 121
Zoilum 124
Inſcitia 121
Ira, ebrietas 29
Iuuenis prudens 119.

L.

Lactuca 121
Legere 126
Liber 124
Liberalis 127
Liberalitas 122
Libertas 123.

M.

Mens 126
Morio 119.121
Mors 120.128.

N.

Nobilitas 128
Nuditas 120.

P.

Patientia 128
Pœnitentia 131
Pompeius & filij 122
Princeps bonus, malus 126
Pumilio 119

R.

Rapa ibid.
Regnum 121.

S.

Sabbathum 129
Sepulchrum 120
Somnus 123.

T.

Tollere 225
Tumulus 124.

V.

Victoria 130
Vindicta 128
Vir bonus 123
Virgo & mater 118
Vita ibid.
Chriſtiana 128
Craſtina 120
Honeſta 125
Incerta 120
Præſens 119
Viuere 125
Vxor 123.

FINIS.

LIPSIAE,
Imprimebat Iohannes Steinman.
ANNO 1572.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0163-4

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0165-5

Vorschrift zu Dintemache

2 Lott Gallus

$\frac{1}{2}$ lott Gummi

$\frac{1}{2}$ lott Vitriol.

Cl. 1649. 8

ULB Halle 3
005 918 677

Cl. 1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0167-7

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0168-2

GEORGII FABRICII CHEMNICENSIS

EPITOMES PROSODIAE ET ELEGANTIARVM POETICARUM Liber, additis exemplis.

Cb
1847

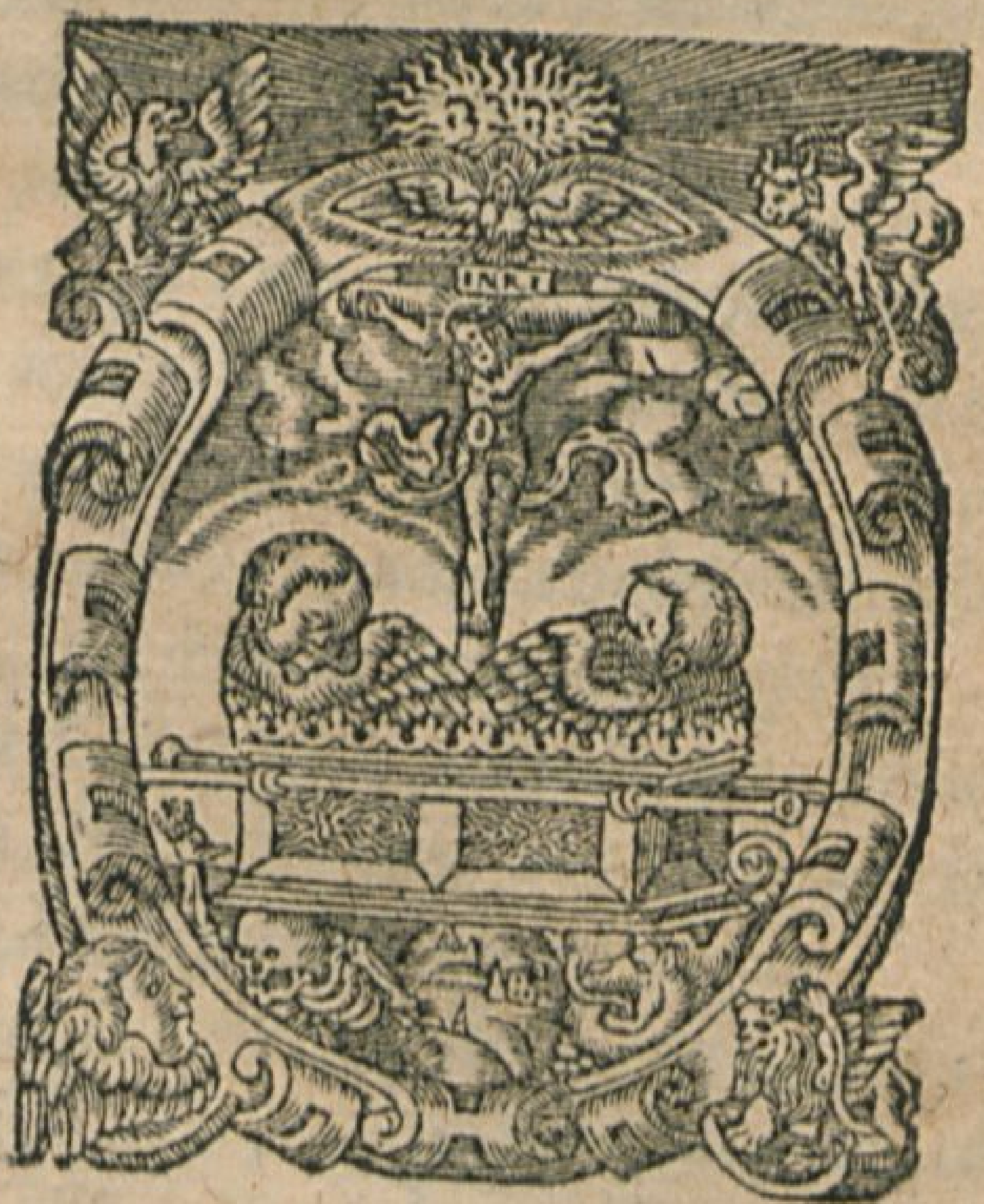

LIPSIAE.

CVM PRIVILEGIO.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-776534-p0169-1